FRANSA

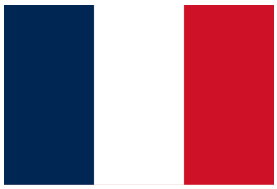

SAVUNMA SANAYİİ VE HAVACILIK

PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: **1 Kasım 2026**

Raporu Hazırlayan: **Marsilya Ticaret Ataşeliği**

İÇİNDEKİLER

1. Fransa Pazarında Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü 3

1.1 Fransa'da Savunma Sanayii ve Havacılık Ürünleri Üretimi 4

1.2 Savunma Sanayii ve Havacılık Sektöründe Üretici Yerli Firma/Birlik/Dernek Bilgileri 7

2. Fransa'nın Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü Dış Ticareti 9

2.1 Fransa'nın Sektörde En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025) 9

2.2 Fransa'nın Sektörde En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025) 10

2.3 Fransa'nın Sektörde En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (2025) 11

2.4 Fransa'nın Sektörde En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (2025) 13

3. Sektörde Ülkemizden Fransa'ya İhracat 14

3.1 Sektörde Ülkemizin Fransa'ya İhracatı (Bin €) 14

4. Savunma Sanayii ve Havacılık Sektöründe Fransa Pazarına İhracat Yoluyla Giriş 15

4.1 Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler 15

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı 17

4.2.1. İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri 18

4.2.2. Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar 19

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler 19

4.4 Sektörde Sevk Öncesi İnceleme ve Gözetim Şirketleri 21

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri 21

4.6 Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler 22

4.7 Fransa'nın Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/TTA Anlaşmaları Hakkında Bilgi 23

4.8 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler 24

4.9 Sektörde Standartlar 24

4.10 Sektörde Etiketleme 25

4.11 Sektörde Ambalajlama 26

4.12 Lojistik 27

4.13 Dağıtım Kanalları 28

4.14 Özel Günler, Bayramlar ve İzin Dönemleri 29

4.15 Tanıtım ve Pazarlama 29

4.16 Sektörde Vergiler 30

4.17 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller 31

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar 32

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler 33

7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler 34

8. Genel Değerlendirme 36

9. Yararlı Adresler 36

10. Kaynakça 38

1. Fransa Pazarında Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü

Fransa, dünyanın önde gelen savunma sanayii ülkelerinden biri olup savunma ürünleri ihracatında küresel ölçekte önemli bir konuma sahiptir. Özellikle savaş uçakları, deniz platformları, füze sistemleri, radar ve elektronik harp teknolojileri alanlarında sahip olduğu üretim ve teknoloji geliştirme kapasitesiyle öne çıkmaktadır. Ülkede savunma sanayii alanında faaliyet gösteren yaklaşık 4.000 şirketten oluşan geniş bir ekosistem bulunmakta; bunların yaklaşık 450'si stratejik öneme sahip kuruluşlar arasında değerlendirilmektedir.

Fransız savunma sanayiinin en önemli özelliklerinden biri, silahlı kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu kritik sistemleri büyük ölçüde kendi imkânlarıyla geliştirebilmesi ve üretebilmesidir. Fransa; savaş uçağı, nükleer denizaltı, füze sistemleri, askerî uydular ve gelişmiş elektronik sistemler gibi yüksek teknoloji gerektiren alanlarda tasarım, üretim ve sistem entegrasyonu yeteneklerine sahip sınırlı sayıdaki ülkeler arasında yer almaktadır. Bu kapasite, Fransa'nın savunma alanındaki stratejik özerklik politikasının temel unsurlarından birini oluşturmaktadır.

Fransa'nın savunma sanayii, yalnızca askerî platformların üretimiyle sınırlı olmayıp havacılık, uzay, elektronik, haberleşme, siber güvenlik, simülasyon ve bakım-onarım hizmetleri gibi birbirini tamamlayan çok sayıda alt sektörü kapsamaktadır. Büyük ölçekli ana yüklenicilerin yanı sıra, bu şirketlere parça, ekipman, yazılım ve mühendislik hizmetleri sağlayan küçük ve orta ölçekli işletmeler de sektörün önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu yapı, Fransız savunma ve havacılık sanayiinin hem yüksek katma değerli ürün geliştirmesine hem de uluslararası tedarik zincirlerinde etkin biçimde yer almasına imkân sağlamaktadır.

Avrupa'da güvenlik ortamının değişmesi, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında savunma ihtiyaçlarının artması ve NATO müttefiklerinin savunma harcamalarını yükseltmesi, Fransız savunma sanayii açısından yeni fırsatlar yaratmıştır. Fransa'nın savunma sanayii ihracat siparişlerinin 2024 yılında yaklaşık 21,6 milyar avro, 2025 yılında ise yaklaşık 20 milyar avro seviyesinde gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu sipariş hacmi, Fransız savunma sanayiinin uluslararası pazardaki güçlü konumunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, ihracat siparişleri ile fiilî ihracat gelirlerinin birbirinden farklı göstergeler olduğu dikkate alınmalıdır.

Türkiye açısından değerlendirildiğinde Fransa, savunma ve havacılık alanında hem önemli bir rakip hem de belirli teknoloji ve alt sistemlerde potansiyel bir tedarikçi konumundadır. Radar, havacılık sistemleri, elektro-optik teknolojiler, motorlar ve çeşitli elektronik alt sistemler gibi alanlarda Fransız şirketleri uluslararası ölçekte önemli yetkinliklere sahiptir. İki ülke arasındaki ticari ve teknolojik ilişkiler, savunma ürünlerinin niteliğine, ihracat kontrol düzenlemelerine ve ilgili projelerin koşullarına bağlı olarak şekillenmektedir.

Öte yandan Türkiye, son yıllarda özellikle insansız hava araçları, silahlı insansız hava araçları, zırhlı kara araçları, askerî deniz platformları ve savunma elektroniği alanlarında geliştirdiği ürünler ve ihracat performansıyla küresel savunma pazarındaki konumunu güçlendirmiştir. Bu gelişme, Türk savunma sanayii firmalarının Fransa ve diğer Avrupa ülkelerindeki pazarı yalnızca bir ihracat hedefi olarak değil, aynı zamanda uluslararası rekabetin ve olası sanayi iş birliklerinin şekillendiği bir alan olarak değerlendirmesini gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede Fransa savunma sanayii ve havacılık pazarı; yüksek teknoloji yoğunluğu, güçlü yerli üretim altyapısı, büyük ölçekli ana yüklenicileri, gelişmiş araştırma ve geliştirme kapasitesi ve kapsamlı kamu tedarik sistemiyle dikkat çekmektedir. Türkiye'den bu pazara yönelmek isteyen firmalar açısından fırsatların belirlenmesinde, ürün ve teknoloji alanlarının doğru seçilmesinin yanı sıra Fransız savunma tedarik yapısının, sertifikasyon gerekliliklerinin, ihracat kontrol mevzuatının ve yerel şirketlerle kurulabilecek iş birliklerinin ayrıntılı biçimde incelenmesi önem taşımaktadır.

1.1 Fransa'da Savunma Sanayii ve Havacılık Ürünleri Üretimi

Fransız savunma sanayii ve havacılık sektörü, ülke genelinde farklı bölgelerde yoğunlaşan sanayi kümelenmeleri, araştırma-geliştirme merkezleri, büyük ölçekli ana yükleniciler ve bunlara ürün ve hizmet sağlayan alt yüklenicilerden oluşmaktadır. Bu yapı; hava, kara ve deniz platformlarının yanı sıra füze sistemleri, savunma elektroniği, haberleşme teknolojileri, optik sistemler, uzay ve uydu teknolojileri ile bakım, onarım ve modernizasyon faaliyetlerini kapsamaktadır. Bölgesel uzmanlaşma, firmalar arasında teknik iş birliğini ve uzmanlaşmış tedarik zincirlerinin oluşmasını desteklemektedir.

Île-de-France (Paris Bölgesi)

Île-de-France, Fransa savunma sanayiinin yönetim, mühendislik, araştırma-geliştirme ve ileri teknoloji faaliyetleri bakımından öne çıkan bölgelerinden biridir. Savunma Bakanlığı ve Silahlanma Genel Müdürlüğü (Direction générale de l'armement – DGA) gibi kamu kurumlarının yanı sıra savunma elektroniği, haberleşme, radar, komuta-kontrol sistemleri ve siber güvenlik alanlarında çalışan çok sayıda şirketin faaliyetleri bu bölgede yoğunlaşmaktadır. Bölge, büyük savunma şirketlerinin yönetim ve tasarım faaliyetleri ile teknoloji geliştirme süreçleri bakımından da önem taşımaktadır.

Elektronik ve yazılım tabanlı sistemlerin savunma platformlarında giderek daha fazla önem kazanması, Île-de-France'ın sektördeki konumunu güçlendirmektedir. Bu bölgede geliştirilen teknolojiler, savaş uçakları, deniz platformları ve kara sistemleri gibi farklı ürün gruplarında kullanılabilmektedir. Dolayısıyla bölgenin rolü yalnızca nihai ürün üretimiyle sınırlı olmayıp, savunma sistemlerinin tasarımı, entegrasyonu ve teknolojik gelişimiyle de ilişkilidir.

Nouvelle-Aquitaine (Bordeaux):

Nouvelle-Aquitaine Bölgesi, özellikle Bordeaux ve çevresindeki sanayi altyapısıyla Fransız havacılık ve savunma sanayii açısından önemli bir üretim merkezidir. Dassault Aviation'ın Mérignac tesisleri, Rafale savaş uçaklarının nihai montajı ve teslimatı bakımından öne çıkmaktadır. Şirketin aynı tesiste sivil Falcon uçaklarının montajını da gerçekleştirmesi, bölgenin sivil havacılık ile askerî havacılık arasında ortaklaşan teknik yetkinliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Bölgedeki sanayi faaliyetleri yalnızca uçakların nihai montajından ibaret değildir. Tasarım, mühendislik, uçuş sistemleri, bakım ve destek hizmetleri ile çeşitli alt bileşenlerin tedariki de havacılık üretim zincirinin parçalarıdır. Bu yapı, yüksek hassasiyetli üretim, kalite kontrol, mühendislik hizmetleri ve uzun dönemli tedarik ilişkileri açısından uzmanlaşmış firmalara ihtiyaç doğurmaktadır. Bölgenin havacılık altyapısı, Fransız savunma sanayiinin ulusal üretim kapasitesinin sürdürülmesine ve ihracat pazarlarına yönelik üretimine katkı sağlamaktadır.

Bretagne ve Pays de la Loire:

Bretagne ve Pays de la Loire bölgeleri, Fransa'nın deniz savunma sanayii ve askerî gemi inşası bakımından önemli üretim alanlarıdır. Naval Group'un Lorient ve Nantes-Indret gibi tesisleri, bu bölgesel sanayi yapısının öne çıkan örnekleri arasında yer almaktadır. Deniz platformlarının tasarımı, inşası, tahrik sistemleri ve platformlara entegre edilen çeşitli teknik çözümler, bölgedeki üretim ve mühendislik faaliyetlerinin önemli parçalarını oluşturmaktadır.

Askerî gemi ve denizaltı projeleri, uzun üretim süreleri ve yüksek teknik gereklilikleri nedeniyle çok sayıda uzmanlaşmış tedarikçinin birlikte çalışmasını gerektirir. Gemi gövdeleri, mekanik sistemler, elektrik ve elektronik altyapılar, haberleşme, sensörler ve platform entegrasyonu bu kapsamda öne çıkan faaliyet alanlarıdır. Bu bölgelerdeki sanayi altyapısı, Fransa'nın deniz kuvvetleri için platform geliştirme ve üretme kabiliyetini desteklemektedir.

Occitanie (Toulouse):

Toulouse merkezli Occitanie Bölgesi, Fransız ve Avrupa havacılık-uzay ekosisteminin başlıca merkezlerinden biridir. Bölgede uçak tasarımı ve üretiminin yanı sıra uzay sistemleri, uydu teknolojileri, havacılık elektroniği, mühendislik, test ve sistem entegrasyonu faaliyetleri yürütülmektedir. Sivil havacılık ile savunma ve uzay alanları arasındaki teknolojik etkileşim, bölgenin stratejik önemini artırmaktadır.

Savunma alanında uydu sistemleri; güvenli haberleşme, konumlama, istihbarat, gözetleme ve keşif gibi görevleri destekleyebilmektedir. Bu sistemlerin geliştirilmesi, elektronik ve yazılım altyapılarının yanı sıra ileri mühendislik, test ve entegrasyon kabiliyetleri gerektirmektedir. Toulouse çevresinde oluşan uzmanlaşmış tedarikçi ve mühendislik ağı, Fransa'nın havacılık ve uzay alanındaki teknolojik kapasitesine katkı sağlamaktadır.

Auvergne-Rhône-Alpes:

Auvergne-Rhône-Alpes Bölgesi, geniş sanayi altyapısı ve mühendislik kapasitesi sayesinde Fransız savunma sanayii tedarik zincirinde önemli bir yere sahiptir. Bölgede hassas mekanik, elektronik, optik ve fotonik teknolojiler, malzeme işleme, endüstriyel ekipmanlar ve çeşitli savunma bileşenleri alanlarında faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Bu yetkinlikler, askerî platformların ve silah sistemlerinin geliştirilmesi ile üretiminde ihtiyaç duyulan bileşenlerin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Optik ve elektro-optik teknolojiler; gözlem, hedef tespiti, gözetleme ve nişangâh sistemleri gibi uygulamalarda önem taşırken, hassas üretim ve ileri malzeme teknolojileri de farklı savunma ürün gruplarında kullanılabilmektedir. Füze sistemleri ve mühimmat alanlarındaki faaliyetler ise belirli firmaların uzmanlıklarına ve üretim tesislerine göre değişmektedir. Bu nedenle bölgeyi tek bir ürün grubuyla tanımlamak yerine, çeşitli savunma teknolojileri ve sanayi bileşenlerinde uzmanlaşmış bir üretim ve tedarik merkezi olarak değerlendirmek daha uygundur. Şekil 1 Fransa'daki savunma sanayii sektörünün kümelenme haritasını ve üretime ilişkin temel bilgileri göstermektedir.

Şekil 1: Fransa Savunma Sanayii Bölgesel Kümelenmeleri

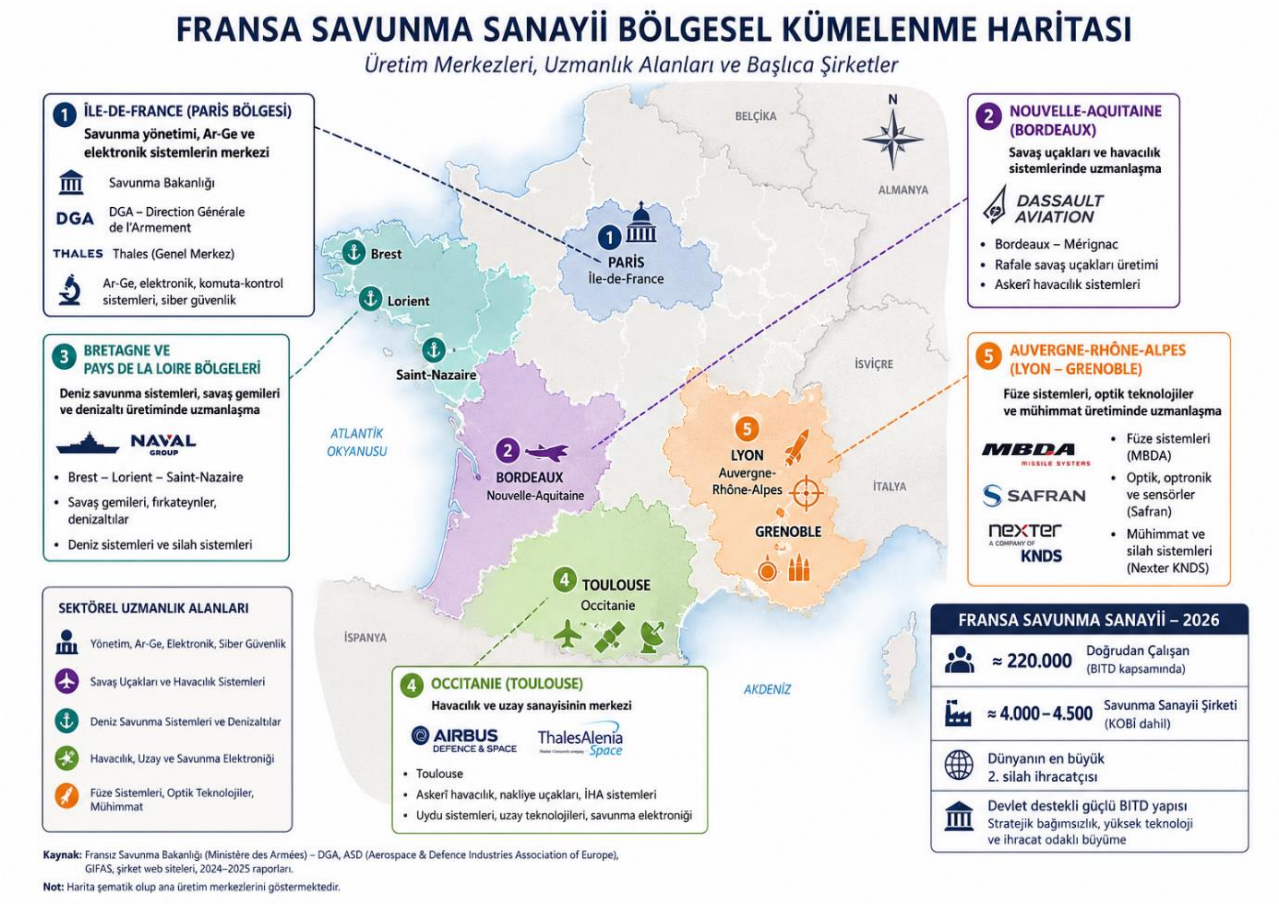

Fransa'nın savunma sanayii stratejisi; yüksek teknoloji geliştirme, uluslararası pazarlarda rekabet gücünü koruma ve stratejik bağımsızlığı sürdürme hedeflerine dayanmaktadır. Bu yaklaşım, ülkenin kritik askerî sistemleri mümkün olduğunca kendi sanayi altyapısıyla geliştirme ve üretme kabiliyetini korumasını amaçlamaktadır. Söz konusu hedef, yalnızca ana platformların üretimini değil, bu platformlarda kullanılan elektronik, yazılım, sensör, haberleşme, tahrik ve diğer kritik bileşenlerin geliştirilmesini de kapsamaktadır.

Kamu kurumları, savunma tedariki, Ar-Ge programları, uzun vadeli askerî ekipman planlaması ve sanayi politikaları aracılığıyla sektörün gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bazı büyük savunma şirketlerinde kamu hisselerinin bulunması da devletin sektördeki rolünün bir göstergesidir. Bununla birlikte, şirketlerin mülkiyet yapısı ve kamunun katılım düzeyi firmadan firmaya değişmektedir. Devletin sektördeki etkisi yalnızca ortaklık ilişkileriyle sınırlı olmayıp, savunma ihtiyaçlarının belirlenmesi, araştırma programlarının desteklenmesi ve uzun vadeli tedarik kararları üzerinden de ortaya çıkmaktadır.

Fransa'nın Savunma Sanayii ve Teknolojik Üssü (Base industrielle et technologique de défense – BITD), büyük ölçekli ana yükleniciler ile küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşan geniş bir üretim ağına sahiptir. Bu ağ, nihai ürünlerin geliştirilmesi ve montajının yanında alt sistemler, yedek parçalar, yazılım, mühendislik, test, bakım ve teknik destek hizmetlerini de kapsamaktadır. Büyük şirketlerin projeleri, çok sayıda uzmanlaşmış tedarikçinin üretim ve teknoloji geliştirme faaliyetleriyle desteklenmektedir.

İstihdam açısından, Fransa'nın BITD yapısı yaklaşık 4.000 işletmeden oluşmakta olup 220.000 civarında doğrudan kişiye istihdam sağlamaktadır. Sektör; mühendisler, teknisyenler, araştırmacılar, yazılım uzmanları, üretim personeli ve kalite güvence çalışanlarından oluşan nitelikli bir iş gücüne dayanmaktadır. Üretim süreçlerinin yüksek teknik standartlara tabi olması, özellikle mühendislik, elektronik, hassas üretim, siber güvenlik ve sistem entegrasyonu alanlarında uzmanlaşmış çalışanlara duyulan ihtiyacı artırmaktadır.

Fransa'nın savunma üretim kapasitesini güçlendirmeye yönelik yaklaşımı ve artan savunma harcamaları, sektördeki üretim ve insan kaynağı ihtiyacını da gündeme getirmektedir. Fransa'da kullanılan "savaş ekonomisi" yaklaşımı, savunma ürünlerinin üretim hızının ve tedarik kapasitesinin artırılmasına, sanayi altyapısının güçlendirilmesine ve tedarik zincirlerinin dayanıklılığının geliştirilmesine yönelik politikalarla ilişkilidir. Bu çerçevede, önümüzdeki yıllarda savunma sanayiinde ilave on binlerce yeni istihdam oluşturulması öngörülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Fransa'nın savunma ve havacılık üretim kapasitesi; farklı bölgelere dağılmış sanayi kümelenmeleri, büyük ana yükleniciler, uzmanlaşmış alt yükleniciler ve kamu destekli teknoloji geliştirme faaliyetlerinin birlikte çalışmasına dayanmaktadır. Bu yapı, ülkenin kritik askerî sistemleri geliştirme ve üretme kabiliyetini desteklerken, uluslararası tedarik zincirlerinde de çeşitli iş birliği ve tedarik fırsatları ortaya çıkarmaktadır.

1.2 Savunma Sanayii ve Havacılık Sektöründe Üretici Yerli Firma/Birlik/Dernek Bilgileri

Fransa savunma sanayiinin küresel ölçekte rekabet gücü, sahip olduğu güçlü sanayi altyapısı ve yüksek teknoloji geliştirme kapasitesine dayanmaktadır. Sektör; havacılık, denizcilik, kara sistemleri, füze teknolojileri, elektronik harp, uzay sistemleri ve savunma elektroniği alanlarında faaliyet gösteren büyük ölçekli şirketler ile bunları destekleyen yüzlerce alt yükleniciden oluşmaktadır.

Fransız savunma sanayiinin önde gelen şirketleri şunlardır:

- **Dassault Aviation:** Fransa'nın en önemli askeri havacılık şirketlerinden biridir. Şirket, Fransız Hava ve Uzay Kuvvetleri'nin ana savaş uçağı olan Rafale'nin üreticisidir. Ayrıca Falcon serisi iş jetlerinin askeri türevleri, insansız hava araçları alanında ise özellikle nEUROn gibi teknoloji gösterim projeleri ve çeşitli havacılık geliştirme programlarında faaliyet göstermektedir. Rafale savaş uçaklarının Hindistan, Mısır, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve Endonezya'ya ihracatı şirketin uluslararası konumunu güçlendirmiştir.
- **Thales Group:** Savunma elektroniği alanında dünyanın önde gelen şirketlerinden biridir. Radar sistemleri, elektronik harp çözümleri, hava savunma sistemleri, komuta-kontrol altyapıları, askeri haberleşme sistemleri, siber güvenlik ve uzay teknolojileri alanlarında faaliyet göstermektedir. Şirket aynı zamanda NATO ve Avrupa Birliği savunma projelerinde önemli rol üstlenmektedir.
- **Safran:** Havacılık motorları, aviyonik sistemler, navigasyon teknolojileri ve elektro-optik çözümler alanında uzmanlaşmış Fransa'nın önde gelen savunma ve havacılık şirketlerinden biridir. Şirket, Rafale savaş uçaklarında kullanılan M88 motorunun üreticisi olup, birçok askeri hava platformunda kullanılan kritik alt sistemlerin geliştirilmesinde önemli rol üstlenmektedir. Şirket aynı zamanda insansız sistemler ve uzay teknolojileri alanında da faaliyet göstermektedir.

- **Naval Group:** Fransa'nın en büyük deniz savunma şirketidir. Nükleer denizaltılar, konvansiyonel denizaltılar, fırkateynler, korvetler ve çeşitli savaş gemileri geliştirmektedir. Fransa'nın stratejik caydırıcılık kapasitesinin önemli bir bölümünü oluşturan nükleer denizaltı programlarının ana yüklenicisidir. Şirket aynı zamanda Brezilya, Hindistan ve çeşitli Avrupa ülkelerine yönelik deniz platformu projeleri yürütmektedir.
- **KNDS France:** Fransa'nın kara savunma sistemleri alanındaki başlıca üreticisidir. Şirket, eski Nexter Systems yapısının devamı olarak KNDS grubu içerisinde faaliyet göstermektedir. KNDS, Fransız Nexter ile Alman Krauss-Maffei Wegmann (KMW) şirketlerinin oluşturduğu ortak holding yapısıdır. CAESAR kundağı motorlu obüs sistemi, Leclerc ana muharebe tankı ve çeşitli zırhlı araçların geliştirilmesinden sorumludur.
- **MBDA**: Avrupa'nın en büyük füze üreticilerinden biridir. Fransa, Birleşik Krallık, Almanya ve İtalya ortaklığında faaliyet göstermektedir. Hava-hava, hava-yer, gemisavar, hava savunma ve uzun menzilli hassas güdümlü füze sistemleri geliştirmektedir. MICA, Exocet, SCALP ve Aster füze aileleri şirketin en bilinen ürünleri arasında yer almaktadır.
- **Airbus Defence and Space**: Airbus'ın savunma ve uzay faaliyetlerini yürüten bölümüdür. Askeri nakliye uçakları, uydu sistemleri, uzay teknolojileri, keşif-gözetleme platformları ve askeri haberleşme çözümleri geliştirmektedir. A400M askeri nakliye uçağı programının ana yüklenicilerinden biridir ve Avrupa'nın uzay programlarında önemli rol üstlenmektedir.

Bu büyük şirketlerin etrafında faaliyet gösteren yüzlerce KOBİ, teknoloji firması ve alt yüklenici, Fransa'nın savunma sanayii ekosisteminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Savunma sanayiinde doğrudan ve dolaylı olarak yüz binlerce kişiye istihdam sağlanmakta, sektör ülkenin yüksek teknoloji üretim kapasitesinin temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Sektörün koordinasyonu ve temsilinde görev alan başlıca kurum ve kuruluşlar ise şunlardır:

- **DGA (Direction Générale de l'Armement):** Fransa Savunma Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren ve savunma tedarik süreçlerinden sorumlu olan kurumdur. Yeni sistemlerin geliştirilmesi, test edilmesi, satın alınması ve ihracat faaliyetlerinin koordinasyonunda merkezi rol üstlenmektedir.
- **GIFAS (Groupement des Industries Françaises Aéronautiques et Spatiales)**: Fransız havacılık, uzay ve savunma sanayii şirketlerini temsil eden sektörel birliktir. Airbus, Dassault Aviation, Safran ve Thales gibi büyük şirketler bu yapı içerisinde yer almaktadır.
- **GICAT (Groupement des Industries Françaises de Défense et de Sécurité Terrestres et Aéroterrestres)**: Kara savunma sistemleri ve güvenlik teknolojileri alanında faaliyet gösteren şirketleri temsil eden sektör kuruluşudur. Zırhlı araçlar, silah sistemleri ve kara platformları alanındaki firmaları bünyesinde toplamaktadır.
- **GICAN (Groupement des Industries de Construction et Activités Navales)**: Deniz savunma sanayii ve gemi inşa sektörünü temsil eden kuruluştur. Naval Group başta olmak üzere savaş gemileri, denizaltılar ve deniz güvenlik sistemleri alanında faaliyet gösteren şirketleri bir araya getirmektedir.

Bu kurumlar ve şirketler birlikte değerlendirildiğinde Fransa, savunma sanayiinde tasarım, geliştirme, üretim ve ihracat süreçlerinin tamamını yönetebilen, stratejik bağımsızlık seviyesine sahip dünyanın önde gelen savunma sanayii ülkelerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

2. Fransa’nın Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü Dış Ticareti

Fransa, Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından dünyanın en büyük ikinci savunma sanayii ihracatçısı konumunda yer almaktadır. Ülke, ileri teknolojiye dayalı üretim kapasitesi, güçlü sanayi altyapısı ve uluslararası pazarlardaki etkinliği sayesinde küresel savunma ticaretinin başlıca aktörlerinden biridir. Savaş uçakları, füze sistemleri, deniz platformları, hava savunma sistemleri, radarlar, elektronik harp çözümleri ve uzay teknolojileri, Fransa'nın savunma sanayii ihracatında öne çıkan ürün grupları arasında bulunmaktadır.

Avrupa'da artan savunma harcamaları, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında belirginleşen güvenlik ihtiyaçları ve Orta Doğu ile Asya-Pasifik bölgelerinde yürütülen askerî modernizasyon programları, Fransız savunma ürünlerine yönelik uluslararası talebi desteklemektedir. Bu çerçevede Fransa, 2024 yılında yaklaşık 21,6 milyar avro, 2025 yılında ise yaklaşık 20 milyar avro tutarında yeni savunma ihracat sözleşmesi gerçekleştirmiştir. Söz konusu tutarlar, gerçekleşmiş ihracat gelirlerinden ziyade ilgili yıllarda alınan yeni ihracat siparişlerini ifade etmektedir.

Fransa'nın savunma ihracatında Rafale savaş uçakları, denizaltılar, fırkateynler, CAESAR kundağı motorlu obüsleri, hava savunma sistemleri ve füze teknolojileri önemli bir yer tutmaktadır. Bunların yanı sıra radar sistemleri, askerî haberleşme çözümleri, elektronik harp sistemleri ve uydu teknolojileri de ülkenin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü desteklemektedir. Bu ürün gruplarının ihracatı, yalnızca ana platformların satışını değil, aynı zamanda bakım, modernizasyon, yedek parça, eğitim ve teknik destek hizmetlerini de içeren uzun vadeli iş ilişkilerinin kurulmasını sağlayabilmektedir.

Fransa, savunma alanında geniş bir yerli üretim ve teknoloji geliştirme kapasitesine sahip olmakla birlikte, bazı elektronik bileşenler, yarı iletkenler, sensörler ve özel alt sistemler bakımından dış tedarik ilişkilerini sürdürmektedir. Bu nedenle sektörün dış ticareti yalnızca ihracat performansı üzerinden değil, üretimde kullanılan girdilerin ithalatı, uluslararası tedarik zincirlerine katılım ve teknoloji bağımlılıkları çerçevesinde de değerlendirilmelidir. Savunma sanayii ihracatının ithalata kıyasla güçlü olması, Fransa'nın uluslararası pazarlardaki rekabetçi konumunu ortaya koyan unsurlardan biridir. Bununla birlikte, dış ticaret dengesinin kesin olarak ortaya konulabilmesi için savunma ürünlerine ilişkin ihracat ve ithalat verilerinin aynı ürün sınıflandırması ve dönem esas alınarak karşılaştırılması gerekmektedir.

Genel olarak Fransa'nın savunma sanayii ve havacılık sektöründeki dış ticaret performansı; ileri teknoloji üretim kapasitesi, büyük ölçekli sanayi kuruluşları, uzmanlaşmış tedarikçi ağı ve geniş uluslararası iş birliği ilişkilerine dayanmaktadır. Bu yapı, ülkeye ekonomik katkı sağlamanın yanı sıra stratejik bağımsızlık hedeflerini de desteklemektedir. Türkiye açısından ise Fransız savunma ve havacılık sektörü; rekabet, teknoloji geliştirme, alt sistem tedariki ve uygun alanlarda sanayi iş birliği bakımından incelenmesi gereken önemli bir pazardır.

2.1 Fransa’nın Sektörde En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025)

Tablo 1’de Fransa’nın 2025 yılında savunma sanayiinde gerçekleştirdiği ithalat bilgileri yer almaktadır.

Tablo 1: Fransa'nın Sektörde En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025)

	Ülke Adı	İthalat Değeri (Bin €)	Miktar (ton)	Oran (%) (İth. Değ./Top. İth.)
1	Almanya	6.119.338	24831	36,33
2	ABD	3.428.202	7968	20,35
3	Birleşik Krallık	1.571.693	5950	9,33
4	İspanya	569.506	5316	3,38
5	İtalya	540.093	16058	3,21
6	Kanada	482.374	1157	2,86
7	Fas	475.676	3559	2,82
8	Çin	279.426	7505	1,66
9	Tunus	249.457	3858	1,48
10	Çek Cumhuriyeti	159.625	764	0,95
	Toplam	16.843.207	104615	82,38

Kaynak: Trademap

2025 yılı verilerine göre Fransa'nın sektördeki en büyük ithalat kaynağı Almanya'dır. Almanya, 6.119.338 bin avroluk ithalat değeriyle ilk sırada yer almakta ve toplam ithalatın %36,33'ünü oluşturmaktadır. Almanya'yı 3.428.202 bin avro ve %20,35 payla ABD, 1.571.693 bin avro ve %9,33 payla Birleşik Krallık izlemektedir. İlk üç ülkenin toplam ithalat içindeki payı, tabloda belirtilen oranlar esas alındığında %66,01'e ulaşmaktadır. Bu dağılım, Fransa'nın sektördeki ithalatının önemli ölçüde sınırlı sayıdaki tedarikçi ülkede yoğunlaştığını göstermektedir.

İlk 10 ülke arasında miktar bakımından Almanya 24.831 tonla ilk sırada, İtalya ise 16.058 tonla ikinci sırada bulunmaktadır. İtalya'nın ithalat değeri 540.093 bin avro olmasına rağmen miktar bakımından üst sıralarda yer alması, ülkeler arasında ithalat değeri ve miktar sıralamalarının farklılaşabildiğini ortaya koymaktadır. Çin, 7.505 tonluk miktar ve 279.426 bin avroluk ithalat değeriyle listede sekizinci sıradadır. Tabloda yer alan ilk 10 ülkenin toplam ithalat değeri 16.843.207 bin avro, toplam miktarı ise 104.615 ton olarak verilmiştir. Bu ülkelerin toplam ithalat içindeki payı tabloda %82,38 olarak gösterilmektedir.

2.2 Fransa'nın Sektörde En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025)

Fransa'nın en fazla ihracat gerçekleştirdiği ülkeler sıralamasında da ithalata göre daha çeşitli bir tablo göze çarpmaktadır.

Tablo 2: Fransa'nın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (2025)

	Ülke Adı	**İhracat Değeri (Bin €)**	**Miktar (ton)**	**Oran** (%) (İhr. Değ./Top. İhr.)
1	Almanya	5.819.673	11748	13,55
2	ABD	5.443.237	7832	12,67
3	Çin	3.454.472	2698	8,04
4	BAE	3.247.315	4390	7,56
5	Türkiye	2.288.019	3974	5,33
6	Hindistan	2.277.665	1736	5,30
7	Birleşik Krallık	1.496.311	7341	3,48
8	İspanya	1.178.328	10149	2,74
9	Japonya	1.117.028	1225	2,60
10	Suudi Arabistan	967.400	792	2,25
	Toplam	42.947.251	116.227	63,54

Kaynak: Trademap

2025 yılı verilerine göre Fransa'nın sektörde en fazla ihracat gerçekleştirdiği ülke, 5.819.673 bin avro ihracat değeri ve %13,55 pay ile Almanya'dır. Almanya'yı 5.443.237 bin avro ve %12,67 payla ABD, 3.454.472 bin avro ve %8,04 payla Çin takip etmektedir. İlk üç ülkenin toplam ihracattaki payı %34,26'dır. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 3.247.315 bin avroluk ihracat değeriyle dördüncü sırada yer alırken, Türkiye 2.288.019 bin avro ve %5,33 payla beşinci sıradadır. Bu veriler, Türkiye'nin Fransa'nın sektördeki önde gelen ihracat pazarları arasında bulunduğunu göstermektedir.

Miktar bakımından Almanya 11.748 tonla ilk sırada yer alırken, İspanya 10.149 tonla ikinci, ABD ise 7.832 tonla üçüncü sıradadır. Türkiye'ye gerçekleştirilen ihracatın miktarı 3.974 ton olarak kaydedilmiştir. Tabloda yer alan ilk 10 ülkeye yapılan ihracatın toplam değeri 42.947.251 bin avro, toplam miktarı ise 116.227 tondur. Bu ülkelerin toplam ihracat içindeki payı %63,54 olarak belirtilmiştir. Ülke sıralamalarındaki değer ve miktar farklılıkları, Fransa'nın sektördeki ihracat ilişkilerinin yalnızca ticaret hacmi açısından değil, ihracat değerleri bakımından da çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

2.3 Fransa'nın Sektörde En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (2025)

Aşağıdaki tablo Fransa'nın en fazla ithalat yaptığı ürünleri göstermektedir.

Tablo 3: Fransa'nın Sektörde En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu	**Ürün Adı**	**İthalat Değeri** (Bin €)	**Türkiye'den İthalatı** (Bin €)	**Türkiye'den İthalatının Payı** (%)
880240	15.000 kg üzeri motorlu uçaklar	98.685.591	0	0,00
880730	Uçak, helikopter ve İHA parçaları	75.232.506	4.513	0,01
880230	2.000–15.000 kg arası motorlu uçaklar	13.526.399	0	0,00
852691	Radyo seyrüsefer cihazları	10.607.728	263	0,00
880720	Hava araçları iniş takımları	10.588.119	1.225	0,01
930690	Bomba, füze ve mühimmat	9.479.681	27	0,00
852610	Radar sistemleri	8.209.900	12	0,00
890690	Savaş dışı gemiler ve deniz araçları	7.813.786	7	0,00
871000	Tanklar ve zırhlı muharebe araçları	6.953.475	0	0,00
870590	Özel amaçlı motorlu kara araçları	6.724.613	375	0,01

Kaynak: Trademap

2025 yılına ilişkin tabloda, Fransa'nın sektörde en fazla ithalat gerçekleştirdiği ürün grupları arasında 15.000 kg üzeri motorlu uçaklar 98.685.591 bin avroluk ithalat değeriyle ilk sırada yer almaktadır. Bu ürünü 75.232.506 bin avro ile uçak, helikopter ve İHA parçaları, 13.526.399 bin avro ile 2.000–15.000 kg arası motorlu uçaklar takip etmektedir. Ayrıca radyo seyrüsefer cihazları, hava araçları iniş takımları, bomba, füze ve mühimmat ile radar sistemleri de Fransa'nın yüksek ithalat gerçekleştirdiği ürün grupları arasında bulunmaktadır.

Türkiye'den yapılan ithalat incelendiğinde, en yüksek değer 4.513 bin avro ile uçak, helikopter ve İHA parçalarında görülmektedir. Bunu 1.225 bin avro ile hava araçları iniş takımları, 375 bin avro ile özel amaçlı motorlu kara araçları ve 263 bin avro ile radyo seyrüsefer cihazları izlemektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin tabloda yer alan ürün gruplarındaki payı oldukça sınırlıdır ve gösterilen oranlar %0,01 veya %0,00 düzeyindedir. 15.000 kg üzeri motorlu uçaklar, 2.000–15.000 kg arası motorlu uçaklar ve tanklar ile zırhlı muharebe araçlarında ise Türkiye'den ithalat değeri sıfır olarak belirtilmiştir. Bu veriler, tabloda yer alan ürün gruplarında Türkiye'nin Fransa pazarındaki mevcut payının düşük olduğunu ve özellikle havacılık parçaları gibi Türkiye'den hâlihazırda ithalat yapılan alanların değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

2.4 Fransa'nın Sektörde En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (2025)

Tablo 4 ise Fransa'nın savunma sanayii ve havacılık sektöründe en fazla ihracat gerçekleştirdiği ürünleri göstermektedir.

Tablo 4: Fransa'nın Sektörde En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

GTİP	Ürün Adı	İhracat Değeri (Bin €)	Türkiye'ye İhracatı (Bin €)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
880240	15.000 kg üzeri motorlu uçaklar	26.955.379	2.000.438	7,42
880730	Uçak, helikopter ve İHA parçaları	7.788.836	32.723	0,42
880720	Hava araçları iniş takımları	2.095.193	130.879	6,25
880230	2.000–15.000 kg arası motorlu uçaklar	1.636.536	20.588	1,26
880260	Uzay araçları ve uydular	902.771	0	0,00
880212	2.000 kg üzeri helikopterler	616.399	3.710	0,60
880790	Hava ve uzay aracı parçaları	591.513	837	0,14
852691	Radyo seyrüsefer cihazları	455.245	74.206	16,30
880211	2.000 kg ve altı helikopterler	414.747	3.710	0,89
870590	Özel amaçlı motorlu kara araçları	385.231	7.920	2,06

Kaynak: Trademap

2025 yılı verilerine göre Fransa'nın sektörde en fazla ihracat gerçekleştirdiği ürün grubu, 26.955.379 bin avro ile 15.000 kg üzeri motorlu uçaklardır. Bu ürün grubunda Türkiye'ye yapılan ihracat 2.000.438 bin avro seviyesinde olup Türkiye'nin payı %7,42'dir. İhracat değeri bakımından ikinci sırada 7.788.836 bin avro ile uçak, helikopter ve İHA parçaları yer almaktadır. Ancak bu ürün grubunda Türkiye'ye ihracat 32.723 bin avro ve Türkiye'nin payı %0,42 düzeyindedir. Hava araçları iniş takımları da 2.095.193 bin avroluk toplam ihracat değeri ve Türkiye'ye gerçekleştirilen 130.879 bin avroluk ihracatla öne çıkmaktadır. Bu ürün grubunda Türkiye'nin payı %6,25 olarak belirtilmiştir.

Türkiye'ye ihracatın payı açısından değerlendirildiğinde, %16,30 ile radyo seyrüsefer cihazları ilk sırada yer almaktadır. Bu ürün grubunda Türkiye'ye ihracat 74.206 bin avro olarak kaydedilmiştir. Bunu %7,42 payla 15.000 kg üzeri motorlu uçaklar ve %6,25 payla hava araçları iniş takımları izlemektedir. Diğer taraftan, uzay araçları ve uydular ürün grubunda Türkiye'ye ihracat yapılmadığı görülmektedir. Hava ve uzay aracı parçalarında Türkiye'nin payı %0,14, uçak, helikopter ve İHA parçalarında ise %0,42'dir. Veriler, Türkiye'nin Fransa'nın sektördeki ihracatında özellikle radyo seyrüsefer cihazları, motorlu uçaklar ve hava araçları iniş takımları bakımından belirli bir paya sahip olduğunu; diğer bazı ürün gruplarında ise payının daha sınırlı kaldığını göstermektedir.

3. Sektörde Ülkemizden Fransa'ya İhracat

Raporun bu bölümünde Türkiye'nin Fransa'ya gerçekleştirdiği savunma sanayii ve havacılık sektörü ihracatına ilişkin bilgi paylaşılacaktır.

3.1 Sektörde Ülkemizin Fransa'ya İhracatı (Bin €)

Tablo 5 Türkiye'nin Fransa'ya en çok ihraç ettiği ürünleri göstermektedir.

Tablo 5: Sektörde Türkiye'nin Fransa'ya En Çok İhraç Ettiği Ürünler (2025)

GTİP	Ürün Adı	2023	2024	2025
930629	Av tüfeği fişek parçaları ve saçmalar	9.812	11.011	6.885
930320	Yivsiz av ve spor tüfekleri	5.328	5.167	6.274
880730	Uçak, helikopter ve İHA parçaları	3.445	12.611	4.513
930330	Yivli av ve spor tüfekleri	1.571	3.431	2.908
360610	Çakmak dolum yakıtları	759	1.432	1.257
880720	Hava araçları iniş takımları	795	1.278	1.225
930400	Havalı silahlar ve coplar	903	866	1.036
360340	Patlatma kapsülleri	648	1.522	611
870590	Özel amaçlı motorlu kara araçları	84	153	375
852691	Radyo seyrüsefer cihazları	379	135	263
Toplam	**Tüm Ürünler**	41.517	68.813	76.086

Kaynak: Trademap

2023–2025 döneminde Türkiye'nin Fransa'ya sektörde gerçekleştirdiği ihracatın toplam değeri düzenli olarak artmıştır. Tabloda yer alan toplam ihracat değeri 2023 yılında 41.517 bin avro iken 2024 yılında 68.813 bin avroya, 2025 yılında ise 76.086 bin avroya yükselmiştir. Böylece 2025 yılında ihracat, bir önceki yıla kıyasla artış göstermiştir. Ürün bazında 2025 yılında en yüksek ihracat değeri, 6.885 bin avro ile av tüfeği fişek parçaları ve saçmalarında gerçekleşmiştir. Bu ürünü 6.274 bin avro ile yivsiz av ve spor tüfekleri, 4.513 bin avro ile uçak, helikopter ve İHA parçaları izlemiştir.

Ürünlerin yıllar içindeki gelişimi incelendiğinde, bazı gruplarda belirgin dalgalanmalar görülmektedir. Uçak, helikopter ve İHA parçaları ihracatı 2023'te 3.445 bin avrodan 2024'te 12.611 bin avroya yükselmiş, 2025'te ise 4.513 bin avroya gerilemiştir. Buna karşılık yivsiz av ve spor tüfekleri ihracatı 2024'teki 5.167 bin avrodan 2025'te 6.274 bin avroya yükselmiştir. Özel amaçlı motorlu kara araçları ihracatı da 2023'te 84 bin avro, 2024'te 153 bin avro ve 2025'te 375 bin avro olarak art arda yükselmiştir. Çakmak dolum yakıtları, hava araçları iniş takımları ve radyo seyrüsefer cihazlarında ise 2025 yılı ihracat değerleri 2024 yılına göre daha düşük gerçekleşmiştir. Genel olarak tablo, Türkiye'nin Fransa'ya sektörel ihracatındaki artışın yanı sıra ürün gruplarının performanslarının yıllara göre farklılaştığını ortaya koymaktadır.

4. Savunma Sanayii ve Havacılık Sektöründe Fransa Pazarına İhracat Yoluyla Giriş

Fransa, gelişmiş savunma sanayii altyapısı, ileri teknoloji üretim kapasitesi ve güçlü havacılık ekosistemiyle uluslararası savunma ve havacılık sektörünün önde gelen ülkelerinden biridir. Bu yapı, Türk firmaları açısından özellikle alt sistemler, mekanik parçalar, havacılık bileşenleri, elektronik sistemler, yazılım, mühendislik hizmetleri ve bakım-onarım faaliyetleri gibi alanlarda ticari iş birliği fırsatları oluşturabilir. Bununla birlikte, Fransız savunma sanayii pazarına giriş, sivil sektörlere kıyasla daha yüksek teknik yeterlilik, kalite güvencesi, güvenlik ve mevzuata uyum gerektiren özel koşullara tabidir.

Fransa pazarına ihracat yoluyla girişte firmaların öncelikle hedef ürün gruplarını ve potansiyel alıcılarını belirlemesi, ürünlerinin Fransız savunma ve havacılık sanayii tedarik zincirine hangi alanlarda katkı sağlayabileceğini değerlendirmesi önem taşımaktadır. Büyük savunma ve havacılık şirketleri, ana yükleniciler, alt yükleniciler ve uzmanlaşmış tedarikçiler, pazara erişim bakımından değerlendirilebilecek başlıca ticari aktörlerdir. Bu kuruluşlarla iş ilişkisi geliştirmek için ürün kalitesinin yanı sıra üretim kapasitesi, teslimat sürekliliği, teknik dokümantasyon, izlenebilirlik ve uluslararası kalite standartlarına uyum da belirleyici olmaktadır.

Savunma sanayii ve havacılık sektöründe ihracat faaliyetleri, ürünün niteliğine ve kullanım amacına bağlı olarak özel izin, ihracat kontrolü, sertifikasyon ve son kullanıcıya ilişkin yükümlülükler içerebilir. Özellikle askerî kullanıma yönelik ürünler, çift kullanımlı teknolojiler ve stratejik öneme sahip bileşenler bakımından ilgili ulusal ve Avrupa Birliği mevzuatının incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle firmaların ticari görüşmelere başlamadan önce ürünlerinin tabi olduğu düzenlemeleri belirlemesi ve gerekli izin süreçlerini dikkate alması önemlidir.

Genel olarak Fransa pazarına başarılı bir ihracat stratejisiyle giriş yapılabilmesi için Türk firmalarının rekabetçi ürün ve fiyat sunumunu teknik yeterlilik, güvenilir tedarik, mevzuata uyum ve uzun vadeli iş birliği yaklaşımıyla desteklemesi gerekmektedir. Fransız savunma ve havacılık sanayiinin ihtiyaçlarının doğru analiz edilmesi ve tedarik zincirlerine uygun alanlardan katılım sağlanması, Türkiye ile Fransa arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesi açısından önemli bir başlangıç noktası oluşturmaktadır.

4.1 Savunma Sanayii ve Havacılık Sektörü İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Fransa 13 bölge (région) ve 101 il (département) olarak organize edilmiştir. Bölgeler, ekonomik kalkınma, altyapı ve eğitim gibi konularda önemli yetkilere sahiptir. İller ise daha çok kamu hizmetlerinin yerel düzeyde yürütülmesinden sorumludur. 13 bölgenin yanı sıra Fransa toprağı sayılan 5 de deniz aşırı bölge bulunmaktadır. Her bölge, kendi içinde birçok ili ve bu iller de çok sayıda belediyeyi kapsamaktadır. Özellikle büyük şehirler ve metropoliten alanlar (Paris, Lyon, Marsilya gibi) ekonomik faaliyetlerin ve yatırımların yoğunlaştığı merkezler olarak öne çıkmaktadır.

Fransa'nın savunma sanayii ve havacılık sektörü, ülke genelinde farklı uzmanlık alanları etrafında gelişmiş bölgesel sanayi kümelenmelerinden oluşmaktadır. Bu kümelenmeler; askerî ve sivil havacılık, uzay teknolojileri, deniz savunma sistemleri, elektronik, füze teknolojileri, hassas mekanik ve bakım-onarım hizmetleri gibi alanlarda faaliyet gösteren büyük sanayi kuruluşlarını, alt yüklenicileri ve teknoloji geliştiren işletmeleri bir araya getirmektedir. Türk firmalarının Fransa pazarına ihracat yoluyla girişinde hedef bölgenin belirlenmesi, sunulan ürün veya hizmetin niteliğine ve potansiyel müşterilerin faaliyet alanlarına göre yapılmalıdır.

Île-de-France (Paris ve çevresi): Savunma sanayii yönetimi, mühendislik, elektronik, uzay teknolojileri ve Ar-Ge faaliyetleri açısından öne çıkan bölgelerden biridir. Bölgede savunma ve havacılık sektörüne yönelik sistem geliştirme, elektronik, haberleşme, yazılım ve ileri teknoloji faaliyetleri yürütülmektedir. Özellikle savunma elektroniği, sensörler, yazılım çözümleri, mühendislik hizmetleri ve yüksek teknoloji bileşenleri sunan firmalar açısından değerlendirilmesi gereken bir pazardır.

Nouvelle-Aquitaine (Bordeaux, Mérignac ve çevresi): Askerî havacılık, uçak üretimi, havacılık bileşenleri, bakım-onarım ve uzay teknolojileri bakımından önemli bir sanayi merkezidir. Dassault Aviation, Safran ve Thales gibi sektörün önde gelen kuruluşlarının bölgedeki faaliyetleri, geniş bir tedarikçi ekosisteminin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Mekanik parçalar, kompozit malzemeler, gömülü sistemler, havacılık ekipmanları ve bakım hizmetleri sunan Türk firmaları için potansiyel iş birliği alanları bulunmaktadır.

Occitanie (Toulouse ve çevresi): Havacılık, uzay sistemleri ve savunma teknolojilerinin önemli merkezlerinden biridir. Airbus, Airbus Defence and Space ve çeşitli teknoloji firmalarının faaliyet gösterdiği bölge; uçak sistemleri, uydu teknolojileri, elektronik, mühendislik ve sistem entegrasyonu alanlarında gelişmiş bir ekosisteme sahiptir. Havacılık parçaları, hassas üretim, elektronik alt sistemler, yazılım ve mühendislik hizmetleri sunan firmalar açısından hedef pazar olarak değerlendirilebilir.

Provence-Alpes-Côte d'Azur (Marseille, Toulon, Istres ve Marignane): Deniz savunma sistemleri, askerî havacılık, helikopter üretimi, elektronik ve savunma teknolojileri açısından stratejik öneme sahiptir. Toulon deniz savunması ve deniz kuvvetleriyle ilişkili faaliyetler bakımından; Marignane helikopter sanayii açısından; Istres ise havacılık ve test altyapısı bakımından öne çıkmaktadır. Bölgede Airbus Helicopters, Naval Group ve Thales gibi kuruluşların faaliyetleri ile savunma ve havacılık alanında çalışan uzmanlaşmış tedarikçiler bulunmaktadır. Denizcilik teknolojileri, havacılık ekipmanları, bakım-onarım ve savunma alt sistemleri sunan Türk firmaları için bu bölge özellikle dikkate alınmalıdır.

Bretagne (Brest, Lorient ve çevresi): Deniz savunma sanayii, gemi inşası, deniz platformları, haberleşme, siber güvenlik ve elektronik sistemler bakımından öne çıkmaktadır. Bölgenin savunma sanayii ekosistemi, deniz kuvvetlerine yönelik platformların ve bu platformlarda kullanılan teknolojilerin geliştirilmesini desteklemektedir. Denizcilik ekipmanları, mekanik ve elektrik sistemleri, sensörler, elektronik bileşenler ve mühendislik hizmetleri sunan ihracatçılar için potansiyel iş birliği alanları bulunmaktadır.

Pays de la Loire (Nantes, Saint-Nazaire ve çevresi): Denizcilik, gemi inşası, mekanik üretim ve endüstriyel mühendislik faaliyetleri bakımından önem taşımaktadır. Özellikle deniz platformlarına yönelik ekipmanlar, tahrik ve mekanik sistemler, metal işleme ve çeşitli endüstriyel bileşenler alanında faaliyet gösteren firmalar açısından incelenebilir. Bölgenin denizcilik sanayiiyle bağlantılı tedarik zincirleri, uygun teknik yeterliliklere sahip Türk üreticiler için potansiyel ticari temas noktaları oluşturabilir.

Centre-Val de Loire (Bourges ve çevresi): Savunma sistemleri, füze teknolojileri, hassas mekanik, elektronik, sensörler ve yüksek performanslı malzemeler alanlarında uzmanlaşmış bir sanayi ekosistemine sahiptir. MBDA France ve KNDS gibi kuruluşların bölgedeki varlığı, savunma sanayii

tedarik zincirinin gelişmesinde etkili olmaktadır. Özellikle hassas üretim, metal işleme, elektronik bileşenler ve teknik alt sistemler sunan firmalar açısından potansiyel bir hedef bölgedir.

Auvergne-Rhône-Alpes (Lyon, Grenoble ve çevresi): Elektronik, optik ve fotonik teknolojiler, ileri malzemeler, hassas mekanik ve endüstriyel üretim kapasitesiyle savunma ve havacılık tedarik zincirinde yer almaktadır. Bu bölgede faaliyet gösteren teknoloji ve sanayi kuruluşları, savunma platformları için gerekli bileşenlerin geliştirilmesi ve üretimine katkı sağlamaktadır. Elektronik, optik sistemler, mühendislik, özel malzemeler ve hassas işlenmiş parçalar alanında faaliyet gösteren Türk firmaları için değerlendirilebilecek bölgeler arasındadır.

Genel olarak, Fransa pazarına giriş yapmak isteyen Türk savunma sanayii ve havacılık firmalarının bütün ülkeyi tek bir pazar olarak değerlendirmek yerine, ürün uzmanlıklarıyla örtüşen bölgesel kümelenmelere odaklanması daha etkili olacaktır. İlk aşamada Île-de-France, Nouvelle-Aquitaine, Occitanie ve Provence-Alpes-Côte d'Azur gibi öne çıkan merkezlerdeki ana yükleniciler, uzmanlaşmış tedarikçiler ve sektör kümelenmeleri incelenebilir. Nihai hedef bölge seçimi ise ürünün teknik özellikleri, gerekli sertifikasyonlar, ihracat kontrolü kapsamı ve potansiyel alıcıların tedarik koşulları dikkate alınarak yapılmalıdır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Fransa'nın savunma sanayii ve havacılık pazarı, büyük ölçekli ana yükleniciler, sistem entegratörleri ve bunlara ürün ve hizmet sağlayan geniş bir KOBİ, orta ölçekli işletme ve uzmanlaşmış tedarikçi ağı üzerine kuruludur. Fransız Savunma Sanayii ve Teknolojik Üssü (Base industrielle et technologique de défense – BITD), askerî sistemlerin tasarımından üretimine, alt bileşenlerin geliştirilmesinden bakım ve modernizasyona kadar geniş bir faaliyet alanını kapsamaktadır. Fransız Savunma Bakanlığı ve Silahlanma Genel Müdürlüğü (Direction générale de l'armement – DGA), savunma ihtiyaçlarının belirlenmesi, tedarik süreçleri ve teknolojik kapasitenin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Pazarın yapısı, büyük şirketlerin karmaşık savunma sistemlerini geliştirdiği ve çok sayıda uzmanlaşmış işletmenin bu projelere tedarikçi olarak katıldığı bir modele dayanmaktadır.

Fransız savunma sanayiinin önde gelen ana yüklenicileri arasında Airbus Defence and Space, ArianeGroup, Arquus, Dassault Aviation, MBDA, Naval Group, KNDS France, Safran ve Thales bulunmaktadır. Bu kuruluşlar; havacılık, uzay, kara sistemleri, deniz platformları, füze teknolojileri, savunma elektroniği ve askerî haberleşme gibi farklı alanlarda uzmanlaşmaktadır. Söz konusu büyük şirketler, karmaşık sistemlerin geliştirilmesi ve entegrasyonunu üstlenirken, alt yükleniciler ve teknoloji firmaları üretim zincirinin farklı aşamalarında görev almaktadır.

Airbus Defence and Space, askerî havacılık, uzay sistemleri, uydu teknolojileri ve güvenli haberleşme alanlarında faaliyet göstermektedir. Dassault Aviation, Rafale savaş uçakları ve askerî havacılık çözümleriyle öne çıkmaktadır. Safran, uçak motorları, iniş takımları, navigasyon, optronik ve çeşitli savunma sistemleri için teknolojiler geliştirmektedir. Thales ise radar, savunma elektroniği, güvenli haberleşme, komuta-kontrol, gözetleme ve siber güvenlik gibi alanlarda önemli bir tedarikçidir. MBDA, füze sistemleri ve ilgili silah teknolojilerinde uzmanlaşırken, Naval Group askerî gemiler, denizaltılar ve deniz savunma sistemleri üzerine yoğunlaşmaktadır. KNDS France kara araçları ve topçu sistemleri, Arquus ise askerî kara araçları ve hareketlilik çözümleri alanında faaliyet göstermektedir. ArianeGroup ise fırlatma sistemleri ve uzay teknolojileri yanında stratejik savunma alanıyla bağlantılı faaliyetlerde bulunmaktadır.

Pazarın önemli özelliklerinden biri, üretim ve teknolojik yetkinliklerin az sayıda büyük ana yüklenici etrafında yoğunlaşmasıdır. Fransa'nın resmî istatistik kurumunun savunma sanayii üzerine yayımladığı çalışmaya göre, 2021 yılında savunma sanayii üretim cirosunun yaklaşık %80'i sekiz büyük ana yüklenici tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu veri, belirli bir yıla ve çalışmanın kullandığı sektörel kapsama aittir; güncel pazar payı olarak değerlendirilmemelidir. Bununla birlikte, büyük ana yüklenicilerin pazardaki ağırlığını ve alt yüklenici ilişkilerinin önemini ortaya koymaktadır.

Büyük şirketlerin çevresinde faaliyet gösteren KOBİ'ler ve orta ölçekli işletmeler; hassas mekanik parçalar, elektronik bileşenler, kablo ve bağlantı sistemleri, özel malzemeler, yazılım, mühendislik, test, bakım ve üretim ekipmanları gibi alanlarda tedarik sağlamaktadır. Bu işletmelerin bir bölümü doğrudan savunma projelerine hizmet verirken, bir bölümü hem sivil havacılık hem de savunma sanayii için üretim yapmaktadır. Bu durum, savunma ve havacılık sektörlerinin belirli teknolojiler ve üretim süreçleri bakımından birbirleriyle bağlantılı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Türk firmaları açısından Fransız pazarına giriş, yalnızca nihai askerî ürünlerin doğrudan satışına odaklanmak yerine, ana yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin tedarik zincirlerine uygun ürün ve hizmetlerle katılım sağlamayı da içerebilir. Havacılık parçaları, hassas işlenmiş metal bileşenler, kompozit malzemeler, elektronik alt sistemler, yazılım, mühendislik ve bakım hizmetleri, firmaların mevcut kabiliyetlerine bağlı olarak araştırılabilecek alanlardır. Bununla birlikte, tedarikçi olarak kabul edilme süreci teknik yeterlilik, kalite güvence sistemleri, üretim izlenebilirliği, teslimat performansı ve ilgili sertifikasyon gerekliliklerinin karşılanmasını gerektirebilir.

Savunma sanayii pazarının bir diğer belirleyici özelliği, kamu alımlarının ve stratejik güvenlik önceliklerinin güçlü etkisidir. Fransa'da devlet, yalnızca önemli bir müşteri değil, aynı zamanda savunma sanayii kapasitesinin korunması ve geliştirilmesinde rol oynayan bir aktördür. Bazı büyük şirketlerde kamu hisselerinin bulunması, uzun vadeli tedarik programları ve kritik teknolojilerin ülke içinde geliştirilmesine yönelik politikalar bu yapıyı desteklemektedir. Dolayısıyla pazarda ticari başarı elde etmek, fiyat ve ürün kalitesinin yanında güvenilirlik, tedarik sürekliliği ve stratejik gerekliliklere uyumla da yakından ilişkilidir.

Genel olarak Fransa savunma sanayii ve havacılık pazarı, büyük ana yüklenicilerin öncülük ettiği, uzmanlaşmış tedarikçilerin önemli rol oynadığı ve kamu politikalarının yön verdiği bir sanayi ekosistemidir. Fransa'ya ihracat yapmak isteyen Türk firmalarının, kendi ürün ve teknolojilerinin hangi şirketlerin faaliyet alanlarıyla örtüştüğünü belirlemesi; ilgili firmaların tedarikçi kabul süreçlerini, teknik şartlarını ve mevzuat gerekliliklerini incelemesi pazara giriş stratejisinin temel adımları arasında yer almaktadır.

4.2.1. İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe faaliyet gösteren üreticiler, ithalatçılar, distribütörler ve perakendecilerle temas kurulmasında aşağıdaki kurum ve kuruluşlar faydalı olabilmektedir.

Kurum Adı	Türü/Rolü	İnternet Sitesi

GIFAS – Groupement des Industries Françaises Aéronautiques et Spatiales	Havacılık ve uzay sanayii meslek birliği	https://www.gifas.fr/
GICAT – Groupement des Industries Françaises de Défense et de Sécurité Terrestres et Aéroterrestres	Kara ve kara-hava savunma ve güvenlik sanayii birliği	https://gicat.com/
Aerospace Valley	Havacılık, uzay, İHA ve savunma alanlarında rekabetçilik ve inovasyon kümelenmesi	https://www.aerospace-valley.com/
SFEPA – Syndicat des Fabricants d'Explosifs, de Pyrotechnie et d'Artifices	Patlayıcılar, piroteknik ürünler ve savunma-uzay alanındaki üreticilerin meslek birliği	https://www.sfepa.com/

4.2.2. Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Aşağıda ithalatçı firma bilgisi temin edilebilecek açık kaynaklara ilişkin erişim linkleri sunulmaktadır;

https://www.europages.fr/

https://annuaire-entreprises.data.gouv.fr/

https://www.infogreffe.fr/

https://www.societe.com/

https://www.pappers.fr/

https://entreprises.lefigaro.fr/

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Fransa'nın savunma sanayii ve havacılık sektörüne yönelik ürün ithalatında gerekli belgeler, ürünün teknik özelliklerine, askerî veya sivil kullanım amacına ve tabi olduğu mevzuata göre değişmektedir. Türkiye'den Fransa'ya gerçekleştirilecek ihracatlarda standart gümrük belgelerinin yanı sıra, ürünün niteliğine bağlı olarak ithalat izinleri, teknik uygunluk belgeleri ve son kullanıcıya ilişkin belgeler talep edilebilir. Bu nedenle ihracat öncesinde ürünün gümrük tarife sınıflandırmasının ve ilgili kontrol listeleri kapsamındaki durumunun belirlenmesi önem taşımaktadır.

Gümrük işlemlerine dair genel belgeler:

Fransa'ya ticari amaçla gönderilen ürünlerde, işlemin niteliğine göre aşağıdaki belgeler hazırlanmalıdır:

- Ticari fatura: Ürünün tanımı, miktarı, birim fiyatı, toplam bedeli, satıcı ve alıcı bilgilerini içerir.

- Çeki listesi: Paketlerin sayısı, içeriği, ağırlığı ve ambalaj bilgilerini gösterir.
- Taşıma belgesi: Taşıma şekline göre konşimento, hava taşıma senedi veya CMR gibi ilgili belge düzenlenir.
- Gümrük beyannamesi: Ürünlerin Fransa'ya ithalatında ilgili gümrük işlemleri kapsamında sunulur.
- Menşe ve tercihli tarife belgeleri: Uygulanabilir olduğu durumlarda ürünün menşeini ve varsa tercihli tarife uygulamasından yararlanma hakkını kanıtlayan belgeler hazırlanır.
- Teknik ürün belgeleri: Ürünün niteliğine göre teknik özellikler, ürün tanımları, uygunluk beyanları ve ilgili sertifikalar talep edilebilir.

Gerekli belgelerin kapsamı ürünün sınıflandırmasına ve ithalat rejimine göre değişebildiğinden, her işlemde aynı belgelerin zorunlu olduğu varsayılmamalıdır.

Askerî ürünler ve savaş malzemeleri için özel izinler:

Askerî ürünlerin ithalatında genel gümrük belgelerine ek olarak özel izinler gerekebilir. Fransa Gümrük İdaresinin düzenlemelerine göre, belirli kategorilerdeki savaş malzemeleri ile silah, mühimmat ve bunların ilgili parçalarının ithalatı için önceden AIMG (Autorisation d'importation de matériels de guerre) adı verilen ithalat izninin alınması zorunludur. İzin gerekliliği ürünün hukuki sınıflandırmasına ve ithalat işleminin niteliğine bağlıdır.

Askerî malzemelerin uluslararası tedarikinde ayrıca son kullanıcı sertifikası (End-User Certificate) veya nihai varış yeri sertifikası (Certificate of Final Destination) gibi belgeler talep edilebilir. Bu belgeler, ürünün hangi kurum veya kuruluş tarafından kullanılacağını ve nihai varış yerini ortaya koymaya yöneliktir. Bazı durumlarda yeniden ihracat yapılmayacağına ilişkin taahhüt belgesi de istenebilir. Bu belgelerin gerekliliği, ihracatçı ülkenin kontrol rejimine ve ürünün özelliklerine göre değişmektedir.

Çift kullanımlı ürünler ve teknolojiler:

Hem sivil hem de askerî amaçlarla kullanılabilen elektronik bileşenler, sensörler, belirli yazılımlar, haberleşme ekipmanları ve ileri teknoloji ürünleri çift kullanımlı ürünler kapsamında değerlendirilebilir. Bu ürünler bakımından Avrupa Birliği'nin 2021/821 sayılı Tüzüğü çerçevesindeki kontrol hükümleri ve Türkiye'deki ilgili ihracat kontrol düzenlemeleri dikkate alınmalıdır. Ürünün çift kullanımlı ürün listelerinde yer alması, özellikle Türkiye'den ihracat aşamasında izin gereklilikleri doğurabilir. Bu nedenle ürünün teknik özellikleri ve kullanım amacı sevkiyat öncesinde değerlendirilmelidir.

Havacılık ürünlerinde teknik uygunluk belgeleri:

Sivil havacılıkta kullanılan parça ve ekipmanlar için gerekli teknik belgeler, ürünün türüne ve hangi hava aracı ya da sistemde kullanılacağına bağlıdır. Uçuşa elverişlilik veya parça uygunluğuna ilişkin belgeler, kalite ve izlenebilirlik kayıtları ile üretici dokümantasyonu, ilgili ürün ve kullanım senaryosuna göre talep edilebilir. Bununla birlikte, her havacılık parçası için tek tip bir sertifika zorunluluğu bulunmadığından, ilgili Avrupa havacılık düzenlemeleri ve alıcının teknik şartnameleri ayrı ayrı incelenmelidir.

İhracatçılar için değerlendirme:

Türk firmalarının Fransa'ya savunma sanayii ve havacılık ürünleri ihraç etmeden önce ürünün gümrük tarife kodunu, askerî veya çift kullanımlı ürün statüsünü, gerekli ithalat ve ihracat izinlerini ve varsa teknik sertifikasyon şartlarını belirlemesi gerekmektedir. Belgelerin eksik veya hatalı hazırlanması gümrük işlemlerinin gecikmesine, ürünlerin teslim alınamamasına veya sevkiyatın durdurulmasına neden olabilir. Bu nedenle sevkiyat öncesinde Fransız ithalatçı, gümrük müşaviri ve gerektiğinde ilgili yetkili kurumlarla belge gerekliliklerinin teyit edilmesi önem taşımaktadır.

4.4 Sektörde Sevk Öncesi İnceleme ve Gözetim Şirketleri

Fransa'da savunma sanayii ve havacılık sektörü ürünlerinin ithalatında, genel olarak sevk öncesi inceleme (SÖİ) zorunluluğu bulunmamaktadır. İki ülke arasında bir sevk öncesi inceleme mekanizması tesis edilmemiştir. Ancak Sevk Öncesi İnceleme uygulamasına benzer sayılabilecek bir uygulama ürünlerin sevk edilmeden önce ihracatçı tarafından temin edilmesi gereken belgelerin düzenlenmesi sürecinde yapılan incelemedir.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri

Fransa, dünyanın en önemli savunma, havacılık ve güvenlik fuarlarına ev sahipliği yapan ülkelerden biridir. Düzenli olarak gerçekleştirilen bu fuarlar, küresel savunma sanayii firmalarını, kamu kurumlarını, silahlı kuvvet temsilcilerini ve tedarik makamlarını bir araya getirerek yeni teknolojilerin tanıtılması, uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi açısından önemli platformlar sunmaktadır. Türk savunma sanayii firmaları açısından söz konusu fuarlar, Fransa ve Avrupa pazarlarına erişim sağlanması, yeni müşterilere ulaşılması, ortak üretim ve teknoloji geliştirme projelerinin hayata geçirilmesi ile Avrupa savunma tedarik zincirlerine entegrasyon açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Başlıca savunma sanayii fuarları şunlardır:

- **Eurosatory:** Paris'te iki yılda bir düzenlenen Eurosatory, kara sistemleri ve güvenlik alanında dünyanın en büyük uluslararası fuarlarından biridir. Zırhlı araçlar, topçu sistemleri, mühimmat, insansız hava araçları (İHA), insansız kara araçları, radar sistemleri, elektronik harp çözümleri, komuta kontrol sistemleri, yapay zekâ destekli savunma teknolojileri, siber güvenlik uygulamaları ve anti-drone (C-UAS) sistemleri fuarın öne çıkan başlıkları arasında yer almaktadır. ASELSAN, ROKETSAN, OTOKAR, FNSS, Nurol Makina, BAYKAR, TUSAŞ ve MKE başta olmak üzere birçok Türk savunma sanayii firması fuara düzenli olarak katılım sağlamaktadır.
- **Euronaval:** İki yılda bir düzenlenen Euronaval, dünyanın önde gelen deniz savunma fuarlarından biridir. Savaş gemileri, denizaltılar, deniz gözetleme sistemleri, sonar teknolojileri, deniz silah sistemleri, insansız deniz araçları (USV), insansız sualtı araçları (UUV), deniz hava savunma sistemleri, liman güvenliği ve deniz siber güvenliği çözümleri fuarın temel faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Fuar, ASFAT, STM, TAİS Tersaneleri, ASELSAN ve HAVELSAN gibi Türk firmaları açısından uluslararası iş geliştirme ve ihracat fırsatları sunmaktadır.
- **Paris Air Show (Le Bourget):** İki yılda bir düzenlenen Paris Air Show, dünyanın en büyük havacılık ve uzay fuarlarından biridir. Savunma havacılığı, savaş uçakları, askeri helikopterler, insansız hava sistemleri, hava savunma teknolojileri, uzay sistemleri, uydu

teknolojileri, motor sistemleri ve havacılık alt sistemlerine yönelik yeniliklerin tanıtıldığı fuarda Dassault Aviation, Airbus Defence and Space, Safran, Thales ve MBDA gibi sektörün önde gelen firmaları yer almaktadır. Fuar, ana yüklenici firmaların yanı sıra çok sayıda alt yüklenici ve teknoloji şirketini bir araya getirerek uluslararası tedarik zincirlerine katılım açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

- **Milipol Paris:** İki yılda bir düzenlenen Milipol Paris, iç güvenlik ve güvenlik teknolojileri alanında dünyanın önde gelen fuarlarından biridir. Sınır güvenliği, siber güvenlik, polis ekipmanları, terörle mücadele sistemleri, kritik altyapı güvenliği, biyometrik teknolojiler, yapay zekâ destekli güvenlik çözümleri ve akıllı şehir güvenliği uygulamaları fuarın temel odak alanları arasında yer almaktadır. Özellikle HAVELSAN, ASELSAN ve güvenlik teknolojileri geliştiren Türk firmaları açısından kamu kurumları ve uluslararası güvenlik kuruluşlarıyla iş birliği geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Türk savunma sanayii firmaları açısından değerlendirildiğinde Eurosatory, Euronaval, Paris Air Show ve Milipol Paris, Fransa ve Avrupa savunma pazarına giriş açısından en yüksek ticari potansiyele sahip etkinlikler olarak öne çıkmaktadır. Bu fuarlar yalnızca ürün ve teknolojilerin sergilendiği organizasyonlar olmayıp, aynı zamanda Avrupa savunma sanayii ekosisteminde faaliyet gösteren ana yükleniciler, alt yükleniciler, kamu kurumları, NATO üyesi ülkelerin tedarik makamları ve uluslararası yatırımcılarla doğrudan temas kurulmasına imkân sağlamaktadır. Bu yönüyle fuarlar; kara, deniz, hava ve güvenlik alanlarında faaliyet gösteren Türk şirketlerinin yeni müşterilere ulaşması, stratejik ortaklıklar geliştirmesi, ortak üretim ve teknoloji transferi projelerine katılması, Ar-Ge iş birliklerini güçlendirmesi ve Avrupa savunma tedarik zincirlerine entegrasyon sağlaması bakımından stratejik öneme sahiptir.

4.6 Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Fransa'da kamu ihaleleri, Avrupa Birliği Direktifleri ile uyumlu olarak düzenlenmiş ve şeffaflık, ayrımcılık yapmama, eşit muamele ve kamu kaynaklarının verimli kullanımı ilkelerine dayanmaktadır. Ulusal düzeyde, kamu alımları 23 Temmuz 2015 tarihli 2015-899 sayılı Yönetmelik ve 25 Mart 2016 tarihli 2016-360 sayılı Uygulama Kararnamesi ile düzenlenmiştir.

Fransa'da kamu ihaleleri, belirli eşik değerlerinin üzerindeki alımlar için zorunlu olarak ilan edilmektedir. Bu ihaleler, resmi yayın organlarında ve ilgili kamu kurumlarının web sitelerinde duyurulmaktadır. İhalelere katılmak isteyen firmaların ilan edilen şartnamelere uygun olarak tekliflerini sunmaları gerekmektedir. Firmalarımızın kamu ihalelerinin takip edilebileceği bazı platformlar şunlardır:

1. BOAMP (Bulletin Officiel des Annonces des Marchés Publics): Fransa'da kamu alımlarına ilişkin resmi ilanların yayımlandığı platformdur.
2. France Marchés: Çeşitli sektörlerdeki kamu ihalelerinin listelendiği bir platformdur.
3. Marchés Online: Kamu ve özel sektör ihalelerinin yer aldığı bir kaynaktır.

Ayrıca “Supplement to the Official Journal of the European Union” isimli ‘AB Resmî Gazetesi Eki’nde “Tenders Electronic Daily” (Günlük Elektronik İhale) adı altında bir ihale günlüğü yayımlamaktadır.

Fransa’da savunma sanayii ve havacılık sektöründeki kamu alımları ise; Silahlı Kuvvetler Bakanlığı, Silahlanma Genel Müdürlüğü (DGA), askerî bakım ve destek kuruluşları ile diğer kamu kurumları

tarafından gerçekleştirilmektedir. İhaleler; savunma sistemleri, askerî araçlar, havacılık ekipmanları, elektronik ve haberleşme sistemleri, bakım-onarım hizmetleri, yedek parçalar, altyapı ve teknik destek gibi farklı alanları kapsamaktadır.

Sektörel ihale duyurularını takip etmek için başlıca resmî platformlar şunlardır:

Ministère des Armées-Achats de la Défense: Fransa Silahlı Kuvvetler Bakanlığının satın alma ihtiyaçları ve ihale duyuruları için kullanılan portaldır. Savunma alanındaki mal, hizmet ve yapım işi alımlarının yanı sıra bilgi talepleri (RFI) ve gelecekteki satın alma planları da takip edilebilir. Resmî portal üzerinden sektörel anahtar kelimeler ve faaliyet kodlarıyla arama yapılabilir.

PLACE-Plate-forme des achats de l'État: Fransız devlet kurumlarının satın alma süreçleri için kullandığı elektronik platformdur. Kamu kurumlarının yayımladığı ihaleler aranabilir; şirketler uygun ihalelere ilişkin dokümanlara erişebilir ve ilgili prosedürlere elektronik ortamda katılabilir. PLACE portalı üzerinden kurum, bölge, ihale konusu ve CPV kodlarına göre arama yapılabilir.

TED-Tenders Electronic Daily: Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nin elektronik ihale ekidir. AB çapında yayımlanan ve Avrupa düzeyinde ilan edilmesi gereken kamu alımlarının takip edilmesi için kullanılabilir.

Başlıca kamu alıcısı ve ihale yayımlayan kuruluşlar ise aşağıda sıralanmaktadır:

Direction générale de l'armement (DGA)-Silahlanma Genel Müdürlüğü: Savunma sistemlerinin geliştirilmesi, tedariki, test ve değerlendirilmesiyle bağlantılı projelerde önemli bir kamu alıcısıdır. Savunma teknolojileri, sistem entegrasyonu, elektronik, sensörler ve havacılık projeleri bakımından takip edilmesi gereken temel kurumlardan biridir.

Ministère des Armées-Silahlı Kuvvetler Bakanlığı: Kara, hava ve deniz kuvvetlerinin ihtiyaçlarına yönelik mal, hizmet ve altyapı alımları gerçekleştirir. Bakanlığa bağlı satın alma birimleri ve askerî destek kuruluşları farklı alanlarda ihale yayımlayabilir.

Service industriel de l'aéronautique (SIAé)-Havacılık Sanayi Hizmeti: Askerî hava araçlarının bakım, onarım ve teknik destek faaliyetleriyle ilişkili alımları takip edilmesi gereken kuruluşlardan biridir.

Türkiye'den Fransa pazarına girmek isteyen firmaların yalnızca büyük savunma sistemleri ihalelerini değil; alt sistemler, mekanik ve elektronik bileşenler, havacılık parçaları, bakım ekipmanları, yazılım, mühendislik ve teknik hizmetler alanındaki fırsatları da izlemesi faydalıdır. Bununla birlikte, savunma ve güvenlik ihalelerinde ürünün niteliğine ve ihale şartlarına bağlı olarak güvenlik, gizlilik, teknik yeterlilik, sertifikasyon, tedarik zinciri güvenliği ve ihracat kontrolüyle ilgili özel koşullar bulunabilir. Her ihalenin katılım şartları ayrıca incelenmelidir.

4.7 Fransa'nın Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/TTA Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Fransa AB'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını da üstlenmiş ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

AB üyesi ülkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve diğer bilgilere şu erişim adresi ile ulaşılması mümkündür: https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye şu adresten erişim sağlanabilmektedir: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-andregions_en

Ülkemiz ile AB arasındaki ticarette en önemli anlaşma 1996 yılından beri yürürlükte olan Gümrük Birliği Anlaşmasıdır. Sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsayan anlaşma ile oluşturulan Gümrük Birliği çerçevesinde genel bir kural olarak sanayi malları karşılıklı ticarette gümrük vergisinden muaftır.

4.8 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Tercihli tarife uygulamasından yararlanabilmek için ihracatçıların, yasal çerçevede belirlenen prosedürleri eksiksiz bir şekilde yerine getirmesi ve ilgili A.TR dolaşım belgesini ibraz etmesi gerekmektedir. Bu zorunluluk, Avrupa Topluluğu-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 Sayılı Kararının uygulanmasını düzenleyen ve detaylı hükümler getiren, AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 26 Eylül 2006 tarihli 1/2006 sayılı kararında belirtilmiştir. Avrupa Topluluğu-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 Sayılı Kararının yürürlüğe girmesiyle ilgili ayrıntılı kurallar, AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 26 Eylül 2006 tarihli ve 1/2006 sayılı kararıyla düzenlenmiştir. Söz konusu karar metnine şu bağlantıdan ulaşılabilir: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2006.265.01.0018.01.ENG

4.9 Sektörde Standartlar

Fransa'da savunma sanayii ve havacılık sektöründe faaliyet göstermek veya kamu ihalelerine katılmak isteyen firmaların, ilgili ürün ve hizmetlere yönelik kalite, güvenlik ve teknik uygunluk gerekliliklerini karşılaması gerekmektedir. Sektörde tek bir standart bütün ürün ve hizmetler için geçerli değildir; aranacak standart ve sertifikalar, ürünün kullanım alanına, ihale dokümanlarına ve ana yüklenicinin tedarikçi koşullarına göre belirlenmektedir. Başlıca standart ve düzenleme grupları şunlardır:

NF EN 9100 / EN 9100: Havacılık, uzay ve savunma sektörlerinde tasarım ve üretim yapan kuruluşlara yönelik kalite yönetim standardıdır. ISO 9001'in temel gerekliliklerine ek olarak ürün izlenebilirliği, konfigürasyon yönetimi, özel proseslerin kontrolü ve uygunsuz ürünlerin yönetimi gibi sektöre özgü gereklilikleri kapsar. Fransa'da NF EN 9100 adıyla yayımlanmaktadır.

EN 9110: Havacılık sektöründe bakım kuruluşlarına yönelik kalite yönetim standardıdır. Bakım, onarım ve ilgili teknik hizmetler sunan firmalar açısından önem taşıyabilir.

EN 9120: Havacılık, uzay ve savunma sektörlerinde parça ve malzeme dağıtımı yapan kuruluşlara yönelik kalite yönetim standardıdır. Tedarik ve dağıtım faaliyetlerinde ürünün izlenebilirliği ve uygunluğunun korunması açısından önemlidir.

NATO AQAP standartları: NATO'nun kalite güvence yayınları, savunma tedariklerinde kalite yönetimi ve sözleşme şartlarına uygunluğun güvence altına alınması amacıyla kullanılmaktadır. Örneğin AQAP 2110, tasarım, geliştirme ve üretim faaliyetleriyle; AQAP 2310 ise havacılık, uzay ve savunma sektöründeki kalite yönetimi gereklilikleriyle ilişkilidir. İlgili AQAP standardının uygulanması, sözleşmenin ve alıcı kurumun şartlarına bağlıdır.

ISO 9001: Genel kalite yönetim sistemi standardıdır. Üretim ve hizmet süreçlerinin yönetilmesi bakımından temel bir çerçeve sunar. Bununla birlikte, savunma ve havacılık alanındaki bazı alıcılar, ürün veya faaliyet türüne göre ISO 9001'in yanı sıra EN 9100 serisi veya ilgili AQAP standardını da talep edebilir.

ISO 14001: Çevre yönetim sistemi standardıdır. Özellikle çevresel performans, üretim süreçleri ve sürdürülebilirlik kriterlerinin önem taşıdığı tedarik süreçlerinde karşılaşılabilir. Ancak her savunma veya havacılık ihalesi için zorunlu olduğu varsayılmamalıdır.

Sivil havacılık sertifikasyon gereklilikleri: Sivil havacılıkta kullanılan hava araçları, parçalar ve bakım faaliyetleri için Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansı (EASA) düzenlemeleri ve ilgili sertifikasyon süreçleri önemlidir. Uygulanacak onay, ürünün veya hizmetin niteliğine göre değişir. Bu gereklilikler, askerî havacılık ürünlerine doğrudan ve aynı şekilde uygulanmayabilir.

Fransa'da savunma sanayii alanındaki standartlaştırma ve kalite gereklilikleri bakımından Silahlanma Genel Müdürlüğü (DGA) da önemli bir kuruluştur. DGA bünyesindeki endüstriyel performans ve kalite birimi, savunma ve uzay projelerinde tedarik edilen ürünlerin ve üretim süreçlerinin sözleşme şartlarına uygunluğunun güvence altına alınmasıyla ilgilenmektedir. DGA ayrıca savunma sanayii firmaları için geçerli standartlar ve normatif referanslar hakkında bilgilendirme sağlamaktadır.

Türkiye'den Fransa'ya ihracat yapmayı veya Fransız savunma ve havacılık firmalarının tedarik zincirine girmeyi hedefleyen şirketlerin, sertifikasyon süreçlerini hedef müşteri ve ürün grubu temelinde planlaması önerilir. Özellikle EN 9100, EN 9110, EN 9120 veya AQAP standartlarından hangisinin gerekli olduğu, teklif hazırlanmadan önce ihale şartnamesi ve potansiyel alıcının tedarikçi gereklilikleri üzerinden doğrulanmalıdır. Bu standartların tamamı her firma için zorunlu değildir; sertifika ihtiyacı, faaliyete ve sözleşmeye göre belirlenmektedir.

4.10 Sektörde Etiketleme

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe ürünlerin etiketlenmesi ve işaretlenmesi, ürünün türüne, kullanım amacına ve tabi olduğu teknik düzenlemelere göre değişmektedir. Bu alanda etiketleme yalnızca ürünün ticari tanımlanması amacıyla değil; ürünün izlenebilirliği, güvenli kullanımı, teknik uygunluğu ve ilgili standartlara uyumunun gösterilmesi bakımından da önem taşımaktadır. Başlıca etiketleme ve işaretleme gereklilikleri şunlardır:

CE işareti: Avrupa Birliği mevzuatı kapsamında CE işareti zorunlu olan ürünlerin, ilgili uygunluk değerlendirme süreçlerini tamamlaması ve CE işareti taşıması gerekir. Bununla birlikte, CE işareti bütün savunma ve havacılık ürünleri için zorunlu değildir. Gereklilik, ürünün tabi olduğu mevzuata göre belirlenir. CE işareti, ürünün Avrupa Birliği'nde üretildiğini veya bir kamu kurumu tarafından özel olarak onaylandığını göstermez.

Ürün kimliği ve izlenebilirlik bilgileri: Savunma ve havacılık tedariklerinde ürün veya parçanın parça numarası, seri numarası, üretici bilgisi, parti numarası ve üretim bilgileri gibi tanımlayıcı verilerin belirtilmesi, ürünün teknik dokümantasyonla ilişkilendirilmesi ve tedarik zincirinde izlenebilmesi

açısından önemlidir. Hangi bilgilerin zorunlu olduğu, ürünün teknik şartnamesine ve sözleşme koşullarına bağlıdır.

Teknik ve güvenlik bilgileri: Ürünün niteliğine göre kullanım talimatları, güvenlik uyarıları, elektriksel veya mekanik özellikler ve depolama koşulları gibi bilgiler ürün üzerinde, ambalajında veya beraberindeki belgelerde yer alabilir. CE işaretine tabi ürünlerde, uygulanabilir mevzuatın öngördüğü etiketleme ve eşlik eden dokümantasyon şartları ayrıca karşılanmalıdır.

Havacılık parçalarında işaretleme: Havacılık sektöründe parça tanımlama, izlenebilirlik ve teknik dokümantasyonla uyum, tedarik süreçlerinin önemli unsurlarıdır. İşaretleme yöntemi ve içeriği; parçanın türüne, onay durumuna, ilgili teknik düzenlemelere ve üretici veya alıcının şartlarına göre değişebilir.

Askerî ürünlerde özel işaretleme ve gizlilik: Askerî sistemler ve savunma ekipmanlarında ürün kimliği, seri numarası, teknik konfigürasyon ve güvenlik sınıflandırmasıyla ilgili özel şartlar uygulanabilir. Bu gereklilikler, ürünün niteliğine ve ilgili sözleşmeye göre değerlendirilmelidir.

Türkiye'den Fransa'ya savunma sanayii veya havacılık ürünleri ihraç edecek firmaların, sevkiyat öncesinde ürünün tabi olduğu mevzuatı, ihale veya sipariş şartnamesini ve alıcının etiketleme talimatlarını incelemesi önerilir. CE işaretinin gerekli olup olmadığı ürün bazında doğrulanmalı; askerî ürünlerde ise genel tüketici ürünlerine yönelik etiketleme kurallarının tek başına yeterli olduğu varsayılmamalıdır.

4.11 Sektörde Ambalajlama

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe ambalajlama; ürünlerin taşıma, depolama ve teslimat sırasında fiziksel hasardan, nemden, korozyondan, elektrostatik boşalmadan ve çevresel etkilerden korunması açısından önem taşımaktadır. Ambalajlama gereklilikleri, ürünün hassasiyetine, askerî veya sivil kullanım amacına, taşıma yöntemine ve alıcı kurumun teknik şartnamesine göre belirlenmektedir. Başlıca ambalajlama gereklilikleri şunlardır:

Ürüne uygun koruyucu ambalaj: Elektronik bileşenler, hassas ölçüm cihazları, havacılık parçaları ve mekanik sistemler; taşıma sırasında darbe, titreşim, nem ve korozyona karşı uygun şekilde korunmalıdır. Hassas elektronik bileşenlerde elektrostatik boşalmaya karşı koruyucu ambalaj kullanılması gerekebilir.

Askerî ürünlere yönelik özel ambalajlama: Savunma ekipmanları ve askerî sistemlerde standart ticari ambalajın yeterli olmadığı durumlar olabilir. Ambalajın dayanıklılığı, depolama süresi, taşıma koşulları, ürünün korunması ve gerektiğinde özel elleçleme yöntemleri, sözleşme veya teknik şartname kapsamında belirlenebilir.

Tehlikeli maddelerin ambalajlanması: Patlayıcılar, mühimmat, belirli kimyasal maddeler, lityum piller ve diğer tehlikeli maddelerin taşınmasında, ürünün sınıflandırmasına ve taşıma türüne göre özel ambalajlama, işaretleme ve belgelendirme hükümleri uygulanabilir. Hava, kara, deniz ve demir yolu taşımacılığında ilgili uluslararası ve ulusal düzenlemeler dikkate alınmalıdır. Fransa'da tehlikeli maddelerin taşınmasına ilişkin düzenlemeler, ilgili taşıma moduna göre farklılık göstermektedir.

Ahşap ambalaj ve paletler: Türkiye'den Fransa'ya yapılan sevkiyatlarda kullanılan masif ahşap palet, sandık ve destek malzemeleri, uygulanabilir AB bitki sağlığı kuralları çerçevesinde ISPM 15 standardına uygun olmalıdır. Genel olarak ahşap ambalaj malzemesinin uygun ısıl işlem veya izin

verilen işlemden geçirilmesi, kabuğunun giderilmesi ve gerekli ISPM 15 işaretini taşıması gerekir. İşlenmiş ahşap ürünler ve bazı istisnalar farklı değerlendirilir.

Ambalaj üzerindeki tanımlama bilgileri: Ürün veya ambalaj üzerinde parça numarası, seri veya parti numarası, sipariş ya da sözleşme referansı, miktar, ağırlık ve elleçleme uyarıları gibi bilgiler istenebilir. Bu bilgilerin kapsamı ve formatı, alıcının talimatlarına ve ürünün niteliğine göre belirlenmelidir.

Sivil havacılık ürünlerinde ambalajlama: Havacılık parçalarının ambalajlanmasında ürünün teknik özelliklerinin ve izlenebilirliğinin korunması önemlidir. Özellikle hassas, kırılabilir veya çevresel koşullardan etkilenebilen parçalar için üretici talimatları ve alıcı firmanın ambalajlama prosedürleri esas alınmalıdır.

Türkiye'den Fransa'ya savunma sanayii ve havacılık ürünleri ihraç edecek firmaların, sevkiyat öncesinde Fransız alıcının ambalajlama şartnamesini ve taşıyıcının gerekliliklerini temin etmesi önerilir. Tehlikeli maddelerde uygun ambalajın ve gerekli taşıma belgelerinin belirlenmesi; ahşap ambalaj kullanılan sevkiyatlarda ise ISPM 15 uygunluğunun kontrol edilmesi özellikle önemlidir. Diğer taraftan, Fransa'daki bütün savunma ve havacılık ürünleri için geçerli tek bir ambalajlama standardı bulunmamaktadır. Ambalajın teknik özellikleri ve zorunlu işaretlemeleri, ürün sınıfı, taşıma şekli, sözleşme ve ilgili mevzuat birlikte değerlendirilerek belirlenmelidir.

4.12 Lojistik

Fransa, gelişmiş ulaşım altyapısı ve Avrupa pazarlarına erişim imkânları sayesinde savunma sanayii ve havacılık ürünlerinin lojistik faaliyetleri açısından önemli bir merkezdir. Ülkede lojistik faaliyetleri; kara, hava, deniz ve demir yolu taşımacılığı, depolama, yük elleçleme ve tedarik zinciri yönetimini kapsamaktadır. Marsilya-Fos Limanı, Le Havre Limanı ve Paris-Charles-de-Gaulle Havalimanı, Fransa'nın uluslararası lojistik bağlantıları bakımından öne çıkan merkezleri arasındadır.

Savunma sanayii ve havacılık sektöründe lojistik süreçlerinin planlanmasında ürünün teknik özellikleri, teslimat takvimi, güvenlik koşulları ve ilgili mevzuat dikkate alınmaktadır. Özellikle yüksek değerli, hassas veya kritik öneme sahip ekipmanların taşınmasında uygun ambalajlama, hasar riskinin azaltılması, ürün izlenebilirliği ve teslimat belgelerinin eksiksiz hazırlanması önem taşımaktadır. Türkiye ile Fransa arasındaki lojistik faaliyetlerinde öne çıkan hususlar şunlardır:

Kara yolu taşımacılığı: Türkiye ile Fransa arasındaki ticari yük taşımalarında kullanılabilecek seçeneklerden biridir. Özellikle paletli yükler, makine parçaları, mekanik bileşenler ve standart ölçülerdeki sanayi ürünleri için değerlendirilebilir. Transit süreleri güzergâha, sınır geçişlerine ve taşıma organizasyonuna göre değişir.

Deniz yolu taşımacılığı: Büyük hacimli, ağır veya konteyner taşımacılığına uygun ürünler için tercih edilebilir. Fransa'nın Akdeniz kıyısında bulunan Marsilya-Fos Limanı, Türkiye ile Akdeniz üzerinden gerçekleştirilen ticari taşımalar bakımından önemli bir giriş noktasıdır. Liman üzerinden gerçekleştirilen sevkiyatlarda ürünün niteliğine uygun elleçleme, depolama ve gümrük işlemlerinin planlanması gerekir.

Hava yolu taşımacılığı: Acil teslimat gerektiren, yüksek değerli veya düşük hacimli elektronik bileşenler ve hassas ekipmanlar için uygun olabilir. Bununla birlikte maliyetler ve tehlikeli madde taşıma kısıtlamaları dikkate alınmalıdır.

Depolama ve dağıtım: Fransa'daki sanayi merkezlerine yakın depolama ve dağıtım noktaları, yedek parça ve teknik ekipman tedarikinde teslimat sürelerinin yönetilmesine yardımcı olabilir. Savunma ürünleri için depolama koşulları, güvenlik gereklilikleri ve ürünün hukuki sınıflandırması ayrıca değerlendirilmelidir.

Savunma sanayii lojistiğinde, standart ticari taşımacılıktan farklı olarak ihracat kontrolü ve gerekli izinlerin tamamlanması kritik öneme sahiptir. Fransa'da savaş malzemeleri ve benzeri savunma ürünlerinin ihracatı veya AB içindeki transferi, ürünün sınıflandırmasına göre lisans ve diğer izinlere tabi olabilir. Çift kullanımlı ürünlerde de ayrıca ilgili kontrol rejimi uygulanabilir. Bu nedenle taşıma organizasyonu yapılmadan önce ürünün sınıflandırılması, gerekli izinlerin belirlenmesi ve sevkiyatın ilgili mevzuata uygunluğunun kontrol edilmesi gerekir.

Türkiye'den Fransa'ya ihracat yapmayı hedefleyen firmaların, lojistik maliyetlerini hesaplarken yalnızca navlun bedelini değil; ambalajlama, sigorta, gümrükleme, depolama, özel elleçleme ve gerekiyorsa izin süreçlerinden kaynaklanan giderleri de dikkate alması önerilir. Teslim şeklinin (Incoterms), sorumlulukların ve teslimat belgelerinin sözleşmede açıkça belirlenmesi, tedarik zincirindeki gecikme ve uyuşmazlık risklerini azaltabilir.

4.13 Dağıtım Kanalları

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe dağıtım kanalları, ürünün niteliğine, kullanım amacına ve tedarik zincirindeki konumuna göre farklılık göstermektedir. Sektörde geleneksel ticari dağıtımın yanı sıra kamu ihaleleri, ana yükleniciler üzerinden alt yüklenicilik, doğrudan tedarik anlaşmaları ve uzmanlaşmış distribütörler aracılığıyla pazara erişim sağlanmaktadır. Başlıca dağıtım kanalları şunlardır:

Doğrudan kamu alımları: Fransa Silahlı Kuvvetler Bakanlığı ve Silahlanma Genel Müdürlüğü (DGA) gibi kamu alıcılarının ihtiyaçlarına yönelik ihalelere doğrudan katılım, pazara erişim yollarından biridir. Firmalar, ilgili ihale platformlarında yayımlanan duyuruları takip ederek şartları karşılamaları hâlinde teklif sunabilir.

Ana yükleniciler üzerinden tedarik: Airbus, Safran, Thales, Dassault Aviation ve Naval Group gibi büyük savunma ve havacılık şirketleri, çok sayıda alt sistem, parça, mühendislik hizmeti ve üretim girdisini tedarik zincirleri üzerinden temin etmektedir. Türkiye'den pazara girmek isteyen firmalar için bu şirketlerin tedarikçi ağlarına katılmak ve alt yüklenici olarak çalışmak önemli bir fırsattır. Tedarikçi seçimi, teknik yeterlilik, kalite standartları, teslimat performansı ve ilgili güvenlik koşullarına göre şekillenir.

Yetkili distribütörler ve uzmanlaşmış tedarikçiler: Standart sanayi bileşenleri, elektronik ekipmanlar, bağlantı elemanları, mekanik parçalar ve belirli bakım malzemeleri, Fransa'da faaliyet gösteren uzmanlaşmış distribütörler aracılığıyla pazara sunulabilir. Bu kanal, doğrudan büyük kamu ihalelerine katılmak yerine mevcut tedarik ağlarına erişmek isteyen firmalar için değerlendirilebilir.

Fransız şirketlerle iş birliği ve ortaklık: Yerel üreticiler, mühendislik firmaları veya sistem entegratörleriyle iş birliği yapılması, Fransız pazarının teknik ve ticari gerekliliklerine uyumu kolaylaştırabilir. Projenin niteliğine göre ortak teklif sunulması, ortak üretim veya belirli parçaların yerel bir firma üzerinden tedarik edilmesi gibi modeller gündeme gelebilir.

Bakım, onarım ve yedek parça kanalı: Askerî araçlar, hava araçları, elektronik sistemler ve diğer savunma ekipmanlarının bakım ve onarım faaliyetleri, yedek parça ve teknik hizmetlere yönelik

sürekli tedarik ihtiyacı oluşturabilir. Bu alanda faaliyet göstermek isteyen firmaların ilgili ürünlerin teknik izlenebilirlik, kalite ve uygunluk şartlarını karşılaması gerekir.

Fransa Savunma Bakanlığı, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kamu alımlarına erişimini kolaylaştırmak amacıyla ihalelerin uygun olduğunda ayrı lotlara bölünmesini, alt yükleniciliği ve şirketlerin ortak teklif sunmasını destekleyen mekanizmalar uygulamaktadır. Bu nedenle, büyük ölçekli bir ana sözleşmeyi tek başına üstlenme kapasitesi bulunmayan firmalar da belirli ürün veya hizmet gruplarında tedarikçi ya da alt yüklenici olarak pazara girebilir.

Türkiye'den Fransa pazarına girmeyi hedefleyen şirketlerin, öncelikle hedef ürün grubunu ve müşteri profilini belirlemesi; ardından kamu ihaleleri ile büyük üreticilerin tedarikçi kanallarını birlikte takip etmesi önerilir. Savunma ürünlerinde tedarikçi olabilmek için bazı projelerde güvenlik yetkilendirmesi, ihracat kontrol izinleri ve özel sözleşme koşulları gerekebilir. Bu nedenle dağıtım modeli belirlenirken ticari koşulların yanı sıra mevzuata uygunluk ve tedarik zinciri güvenliği de değerlendirilmelidir.

4.14 Özel Günler, Bayramlar ve İzin Dönemleri

Fransa'da 2026 yılına ilişkin özel günler ve bayramlar aşağıda sunulmaktadır. Ayrıca çalışanların en çok yıllık izin kullandığı Temmuz-Ağustos aylarında Fransa'da program yapılmaması tavsiye edilmektedir.

1.1.2026 Perşembe	- Yeni Yıl Tatili (Dini Bayram)
6.4.2026 Pazartesi	- Paskalya Pazartesisi (Lundi de Pâques)
1.5.2026 Cuma	- İşçi Bayramı
8.5.2026 Cuma	- II. Dünya Savaşı Zafer Günü 1945
14.5.2026 Perşembe	- Ascension (Hz. İsa'nın Göğe Yükselişi)
25.5.2026 Pazartesi	- Pentecôte Pazartesisi (Dini Bayram)
14.7.2026 Salı	- Fransız Milli Bayramı
15.8.2026 Cumartesi	- Assomption (Meryem'in Göğe Yükselişi) (Dini Bayram)
1.11.2026 Pazar	- Toussaint (Azizler Günü) (Dini Bayram)
11.11.2026 Çarşamba	- I. Dünya Savaşı Ateşkes Günü
25.12.2026 Cuma	- Noel (Dini Bayram)

4.15 Tanıtım ve Pazarlama

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe tanıtım ve pazarlama faaliyetleri; uluslararası sektörel fuarlar, ikili iş görüşmeleri (B2B), ana yüklenicilerle doğrudan temas, sektörel kümelenmeler ve profesyonel ağlar üzerinden yürütülmektedir. Sektörün kamu alımları ve uzun vadeli tedarik sözleşmeleri ağırlıklı yapısı nedeniyle pazarlama faaliyetlerinin yalnızca ürün tanıtımına değil, teknik yeterliliğin, kalite standartlarına uyumun, üretim kapasitesinin ve uzun vadeli tedarik güvenilirliğinin gösterilmesine de odaklanması gerekmektedir.

Fransa'da tanıtım ve iş geliştirme açısından öne çıkan sektörel fuarlar açıklanmıştı. Türkiye'den Fransa pazarına girmek isteyen firmaların, hedef ürün grubuna göre uygun fuarları belirleyerek

katılımcı veya ziyaretçi olarak yer alması; fuar öncesinde potansiyel alıcılar, ana yükleniciler ve distribütörlerle görüşmeler planlaması önerilir. Fuarlarda yalnızca ürün sergilemek yerine şirketin üretim kabiliyeti, kalite belgeleri, teknik referansları, teslimat kapasitesi ve geliştirme yetkinlikleri hakkında somut bilgi sunulması iş geliştirme sürecini destekleyebilir.

Tanıtım faaliyetlerinin fuarlarla sınırlı tutulmaması da önemlidir. Fransız savunma ve havacılık şirketlerinin tedarikçi başvuru kanallarının takip edilmesi, ilgili sektörel kuruluşlarla bağlantı kurulması, teknik sunumlar hazırlanması ve potansiyel müşterilerle düzenli iletişim yürütülmesi pazara giriş sürecini güçlendirebilir. Ayrıca Fransızca ve İngilizce hazırlanmış kurumsal tanıtım dokümanları, ürün katalogları ve teknik veri sayfaları, firmanın uluslararası tedarik zincirindeki görünürlüğünü artırabilir.

Savunma sanayiinde tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülürken ürünün ihracat kontrolü kapsamındaki durumu, gizlilik hükümleri ve fuarlarda sergilenecek teknik bilgilerin paylaşılabilirliği de dikkate alınmalıdır. Askerî ürünlerde ticari tanıtım yapılabilmesi, ilgili ihracat veya transfer izinlerinin kendiliğinden sağlandığı anlamına gelmemektedir.

4.16 Sektörde Vergiler

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe uygulanan vergiler; ürünlerin ithalatı, şirketlerin ticari faaliyetleri ve elde edilen kazançlar kapsamında değerlendirilir. Türkiye'den Fransa'ya ürün ihraç etmek isteyen firmalar açısından başlıca maliyet kalemleri, gümrük vergileri ve katma değer vergisi (TVA) olup, Fransa'da şirket kurarak faaliyet gösteren işletmeler için kurumlar vergisi ve işletme faaliyetlerine bağlı diğer vergiler de önem taşımaktadır. Başlıca vergi türleri şunlardır:

Katma Değer Vergisi (TVA): Fransa ana karasında genel KDV oranı %20'dir. Bununla birlikte, ürünün niteliğine ve yürürlükteki mevzuata göre farklı oranlar uygulanabilir. Türkiye'den Fransa'ya yapılan ithalatlarda uygulanacak KDV oranı, ürünün gümrük sınıflandırmasına ve ilgili vergi hükümlerine göre belirlenir. Fransa'da KDV mükellefi olarak kayıtlı işletmeler için ithalat KDV'si, ilgili koşullar çerçevesinde KDV beyannamesi üzerinden beyan edilir ve indirilebilir.

Gümrük vergileri: Türkiye'den Fransa'ya ithal edilen ürünlerde gümrük vergisi oranı, ürünün GTİP/HS koduna, Avrupa Birliği'nin birleşik gümrük tarifesindeki sınıflandırmasına ve menşe durumuna göre değişir. Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği kapsamında bulunan sanayi ürünlarında, gerekli koşulların sağlanması ve ilgili belgelerin sunulması hâlinde gümrük vergisi avantajı söz konusu olabilir. Ancak bu durum bütün savunma ve havacılık ürünlerinin otomatik olarak vergiden muaf olduğu anlamına gelmez; ürünün sınıflandırması ve uygulanabilir ticaret düzenlemeleri ayrıca kontrol edilmelidir. Kesin oran, Avrupa Birliği TARIC tarifesi veya Fransa Gümrük İdaresinin RITA sistemi üzerinden belirlenmelidir.

Kurumlar Vergisi (Impôt sur les sociétés – IS): Fransa'da kurumlar vergisine tabi şirketler için genel oran %25'tir. Şirketin hukuki yapısı, vergilendirilebilir kazancı ve özel vergi rejimlerine uygunluğu dikkate alınarak farklı uygulamalar söz konusu olabilir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, mevzuatta belirtilen koşulları karşılamaları hâlinde belirli bir kazanç dilimi için indirimli oranlardan yararlanabilir.

İşletme faaliyetlerine bağlı diğer vergiler: Fransa'da faaliyet gösteren işletmeler, şartları karşılamaları durumunda yerel ekonomik vergiler ve taşınmazlara ilişkin vergiler gibi diğer mali yükümlülüklere

tabi olabilir. Bu vergilerin uygulanması; işletmenin faaliyet biçimine, cirosuna, taşınmaz varlıklarına ve bulunduğu yerel idarenin belirlediği oranlara bağlıdır.

Savunma sanayii ve havacılık sektöründe vergi yükümlülükleri değerlendirilirken ürünün askerî kullanım amacı taşıması, çift kullanımlı ürün kategorisinde bulunması veya özel bir ithalat rejimine tabi olması tek başına genel vergi muafiyeti bulunduğu anlamına gelmez. Gümrük vergileri ve KDV, ilgili mevzuat kapsamında ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Türkiye'den Fransa'ya ihracat yapmayı planlayan firmaların, teklif hazırlamadan önce ürünün gümrük tarife kodunu, menşe koşullarını, uygulanabilir gümrük vergisini ve ithalat KDV'sini doğrulaması önerilir. Fransa'da yerleşik bir şirket aracılığıyla faaliyet gösterilmesi hâlinde ise kurumlar vergisi ve diğer işletme vergileri için şirketin hukuki ve mali yapısına uygun değerlendirme yapılmalıdır.

4.17 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe pazara girişte karşılaşılan tarife dışı engeller; ürünlerin teknik ve kalite gerekliliklerinin yanı sıra ihracat kontrolü, güvenlik yetkilendirmeleri, kamu alımlarına katılım koşulları ve tedarik zinciri güvenliği gibi unsurlardan kaynaklanmaktadır. Bu engeller, standart ticari ürünlere kıyasla savunma amaçlı ürünlerde ve hassas teknolojilerde daha belirgin olabilmektedir. Başlıca tarife dışı engeller şunlardır:

İhracat kontrolü ve izin gereklilikleri: Askerî malzemeler, silah sistemleri ve bunlarla ilişkili bazı teknoloji ve hizmetlerin ticareti özel izinlere tabidir. Ürünün sınıflandırmasına göre ihracat veya transfer lisansı gerekebilir. Çift kullanımlı ürünler de Avrupa Birliği'nin 2021/821 sayılı Tüzüğü kapsamında ihracat kontrolüne tabi olabilir. Bu nedenle Türk firmalarının Fransa'ya sevkiyat öncesinde ürün sınıflandırmasını ve gerekli izinleri kontrol etmesi gerekir.

Güvenlik yetkilendirmesi ve gizlilik koşulları: Savunma projelerinde gizli bilgiye erişim veya hassas faaliyetlerde görev alma gerekliliği, firmalar ve çalışanları için özel güvenlik yetkilendirmeleri doğurabilir. Bazı projelerde teknik belgelerin paylaşımı, bilgi sistemlerinin korunması ve alt yüklenicilerin güvenlik koşullarını karşılaması beklenir. Bu gereklilikler, özellikle kamu savunma projelerine ve büyük ana yüklenicilerin tedarik zincirlerine katılımda belirleyici olabilir.

Teknik standartlar ve sertifikasyon: Havacılık ve savunma ürünlerinde EN 9100 serisi, ilgili AQAP kalite güvence gereklilikleri veya ürün özelinde başka teknik standartlar talep edilebilir. Gerekli sertifikaların bulunmaması ya da ürünün teknik şartnameye uygunluğunun belgelenememesi, firmaların tedarikçi olarak kabul edilmesini zorlaştırabilir. Bununla birlikte, talep edilen standartlar ürün ve sözleşme bazında değişmektedir.

Kamu ihalelerine katılım koşulları: Savunma ihalelerinde teknik yeterlilik, mali kapasite, kalite belgeleri, güvenlik koşulları ve tedarik sürekliliği gibi kriterler aranabilir. İhale dokümanlarının Fransızca hazırlanması, idari süreçlerin takip edilmesi ve sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesi de yabancı firmalar için ek maliyet ve iş yükü oluşturabilir. Avrupa Komisyonu, savunma sektöründe sınır ötesi ihalelere katılımda idari ve dil engelleri ile gizli bilgilere erişim ve tedarik güvenliği şartlarını KOBİ'ler açısından karşılaşılan güçlükler arasında değerlendirmektedir.

Tedarik zinciri güvenliği ve yerel sanayiyle ilişkiler: Savunma projelerinde kritik bileşenlerin tedarik sürekliliği, dış kaynaklara bağımlılık, ürünlerin kullanımına ilişkin kısıtlamalar ve teslimat güvenilirliği önem taşır. Bazı projelerde ürünün menşei, kritik bileşenlerin hangi ülkelerden temin

edildiği veya üçüncü ülke kaynaklı kısıtlamalar ayrıca değerlendirilebilir. Bu durum, özellikle stratejik öneme sahip sistemlerde yabancı tedarikçilerin seçim sürecini etkileyebilir.

Yabancı yatırımların ön izne tabi olabilmesi: Fransa'da savunma, hassas teknolojiler, uzay ve ulusal güvenlik açısından kritik kabul edilen bazı faaliyetlerde yabancı yatırımcıların yatırımları önceden izin alınmasını gerektirebilir. Bu düzenleme, Fransa'ya yalnızca ürün ihraç eden her firmaya otomatik olarak uygulanan bir engel değildir; Fransa'da şirket satın alma, sermaye yatırımı veya hassas bir işletmede kontrol elde etme gibi işlemler bakımından ayrıca değerlendirilmelidir.

Türkiye'den Fransa pazarına girmeyi hedefleyen firmaların, pazara giriş stratejisini belirlerken ürünlerini öncelikle askerî malzeme, çift kullanımlı ürün veya sivil havacılık ürünü olarak sınıflandırması; ardından uygulanacak izinleri, teknik standartları ve müşteri şartlarını incelemesi önerilir. Özellikle savunma sektöründe, ürünün teknik açıdan uygun olması tek başına pazara giriş için yeterli olmayabilir; güvenlik, ihracat kontrolü ve sözleşmeye özgü koşulların da karşılanması gerekebilir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe Türk ihracatçıları için öne çıkan fırsatlar, büyük üreticilerin tedarik zincirlerine katılım, uzmanlaşmış sanayi ürünlerinin ihracatı, bakım ve teknik hizmetler ile yenilikçi teknolojiler alanlarında yoğunlaşmaktadır. Fransız havacılık sektöründe üretim hacminin artması, alt yüklenicilerin kapasite ve finansman ihtiyaçları ile Avrupa'da savunma üretim kapasitesini güçlendirme hedefleri, nitelikli tedarikçiler açısından iş birliği imkânları yaratmaktadır. Fransa Ekonomi Bakanlığı tarafından 2025 yılında yayımlanan sektör araştırması da havacılık değer zincirinde büyümeye eşlik eden üretim kapasitesi ve alt yüklenicilik sorunlarına dikkat çekmektedir. Türk ihracatçıları açısından başlıca fırsat alanları şunlardır:

Havacılık parçaları ve alt sistemler: Uçak ve helikopter parçaları, metal ve kompozit bileşenler, mekanik parçalar, kablo grupları ve hassas işlenmiş ürünler alanında Fransız üreticilerin tedarik zincirlerine girme imkânı bulunmaktadır. Bu alanda faaliyet gösterecek firmaların teknik yeterliliklerini, üretim kapasitelerini ve gerekli kalite belgelerini ortaya koymaları önemlidir.

Ana yüklenicilere alt yüklenicilik: Airbus, Safran, Thales ve Dassault Aviation gibi büyük üreticilerin tedarikçi ağlarına katılmak, Türk firmalarının Fransa pazarına erişiminde önemli bir kanal olabilir. Doğrudan büyük savunma projelerine teklif vermek yerine belirli bileşenlerin üretimi, mühendislik desteği veya özel proses hizmetleri üzerinden tedarik zincirine katılmak daha uygulanabilir bir başlangıç stratejisi olabilir.

Bakım, onarım ve yedek parça tedariki: Havacılık ve savunma platformlarının işletme ömürleri boyunca bakım, onarım ve yedek parça ihtiyacı devam etmektedir. İlgili teknik standartları ve izlenebilirlik koşullarını karşılayan firmalar için yedek parça, bakım ekipmanı ve teknik destek alanlarında iş birliği fırsatları değerlendirilebilir.

Elektronik, yazılım ve çift kullanımlı teknolojiler: Sensörler, haberleşme bileşenleri, test ve ölçüm sistemleri, gömülü yazılımlar, simülasyon ve sivil kullanım ile savunma uygulamalarında değerlendirilebilen teknolojiler, iş birliğine açık alanlar arasındadır. Bununla birlikte, ürünün niteliğine göre ihracat kontrolü ve özel izin gereklilikleri ayrıca incelenmelidir.

İnsansız sistemler ve yeni savunma teknolojileri: İnsansız hava araçları, otonom sistemler, elektronik sistemler ve savunma amaçlı yenilikçi teknolojiler, Fransa'nın savunma sanayii kapasitesini

geliştirmeye yönelik çalışmalarında önem taşımaktadır. Bu alandaki fırsatlar; doğrudan ürün satışının yanı sıra teknoloji geliştirme, alt sistem üretimi ve proje ortaklıkları şeklinde ortaya çıkabilir. DGA'nın 2025 faaliyetleri kapsamında insansız sistemler ve uzay alanlarında sanayi kapasitesini destekleyen girişimlere yer verilmiştir.

KOBİ'ler ve uzmanlaşmış üreticiler için tedarik fırsatları: Fransız savunma ve havacılık sektöründe büyük ana yüklenicilerin yanında çok sayıda küçük ve orta ölçekli işletme de faaliyet göstermektedir. Belirli bir ürün veya üretim sürecinde uzmanlaşan Türk firmaları, Fransız şirketleriyle ticari ortaklıklar kurarak veya alt yüklenici olarak çalışarak pazara erişebilir. Ancak savunma tedarik zincirlerinin önemli ölçüde ulusal düzeyde örgütlenmesi, sınır ötesi iş birliğinde idari süreçler, sertifikasyon, güvenlik ve tedarik sürekliliği gibi konuların dikkatle yönetilmesini gerektirir.

Araştırma-geliştirme ve teknoloji ortaklıkları: Avrupa Savunma Fonu (European Defence Fund - EDF), Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki kuruluşların ortak savunma araştırma ve geliştirme projelerini desteklemektedir. Türk firmalarının bu programlara katılımı, Türkiye'nin ve ilgili kuruluşların hukuki statüsü ile programın uygunluk koşullarına bağlıdır. Bu nedenle programdan doğrudan finansman alınabileceği varsayılmamalı; uygunluk ve olası ortaklık modelleri proje bazında kontrol edilmelidir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektörü, Türk ihracatçıları açısından önemli iş fırsatları sunmakla birlikte, pazara giriş ve sürdürülebilir ticari faaliyetler bakımından çeşitli riskler de barındırmaktadır. Sektörün ulusal güvenlik, stratejik bağımsızlık ve tedarik güvenliğiyle yakından ilişkili olması, yabancı tedarikçilerin pazara erişimini standart sanayi sektörlerine kıyasla daha karmaşık hâle getirebilmektedir. Avrupa Komisyonu da savunma sektöründe sınır ötesi faaliyet gösteren KOBİ'lerin idari, hukuki ve dil engelleri, güvenlik yetkilendirmeleri, sertifikasyon ve ihracat kontrolü gibi alanlarda zorluklarla karşılaştığını belirtmektedir. Türk ihracatçılarını bekleyen başlıca tehditler şunlardır:

Yerel üreticilerin korunması ve stratejik tedarik yaklaşımı: Fransa, savunma sanayiinde kritik teknolojilerin ve üretim kabiliyetlerinin ülke içinde veya Avrupa tedarik zinciri bünyesinde korunmasına önem vermektedir. Bu yaklaşım, özellikle stratejik sistemlerde yabancı firmaların doğrudan tedarikçi olmasını zorlaştırabilir. Türk firmalarının fiyat avantajı tek başına yeterli olmayabilir; teknik yeterlilik, tedarik güvenliği ve uzun vadeli iş birliği kapasitesi de belirleyicidir.

İhracat kontrolü ve lisans süreçleri: Askerî malzemeler ve çift kullanımlı ürünler özel izinlere tabi olabilir. Ürünün yanlış sınıflandırılması, gerekli lisansların alınmaması veya son kullanıcıya ilişkin şartların karşılanmaması, sevkiyatın gecikmesine ya da işlemin gerçekleştirilememesine yol açabilir. Fransız makamları askerî malzeme ihracatını devlet iznine ve denetimine tabi tutmakta; çift kullanımlı ürünlerde ise ilgili Avrupa Birliği mevzuatı uygulanmaktadır.

Sertifikasyon ve teknik uygunluk maliyetleri: EN 9100 serisi, ilgili AQAP kalite güvence şartları ve ürün özelindeki teknik standartlar, hedef müşteriye bağlı olarak ek yatırım ve belgelendirme maliyetleri doğurabilir. Bu koşulları karşılayamayan firmalar, teknik açıdan rekabetçi ürünler sunsalar bile tedarikçi olarak kabul edilmeyebilir. Ayrıca sertifikasyon ve müşteri onay süreçleri, pazara giriş süresini uzatabilir.

Kamu ihalelerinde katılım ve güvenlik engelleri: Savunma ihalelerinde gizli bilgilere erişim, şirket ve personel güvenlik yetkilendirmeleri, tedarik zinciri güvenliği ve özel sözleşme hükümleri

gündeme gelebilir. Bu koşullar, özellikle Fransa'da yerleşik olmayan ve daha önce Fransız savunma projelerinde deneyim kazanmamış firmalar için ek idari yük oluşturabilir. Her ihalenin yabancı firmalara açık olduğu varsayılmamalı; katılım koşulları ihale dokümanlarından kontrol edilmelidir.

Yoğun rekabet ve yerleşik tedarikçi ilişkileri: Fransa'da büyük ana yüklenicilerle uzun süredir çalışan yerleşik üreticiler ve uzmanlaşmış tedarikçiler bulunmaktadır. Bu şirketler teknik referanslar, üretim deneyimi, mevcut kalite onayları ve müşteri ilişkileri bakımından avantajlı olabilir. Türk firmalarının yeni tedarikçi olarak kabul edilmesi için ürün kalitesinin yanı sıra teslimat güvenilirliğini ve uzun vadeli hizmet kapasitesini de göstermesi gerekebilir.

Uzun satış ve onay döngüleri: Savunma ve havacılık projelerinde ürünün teknik değerlendirmesi, testleri, müşteri onayları ve tedarikçi yeterlilik süreçleri uzun sürebilir. Bu durum, özellikle pazara yeni giren firmalarda satış gelirlerinin gecikmesine ve pazarlama, sertifikasyon ve iş geliştirme maliyetlerinin artmasına neden olabilir.

Tedarik zinciri ve jeopolitik riskler: Savunma ürünlerinde menşe, son kullanıcı, yeniden ihracat koşulları ve uluslararası yükümlülükler önem taşır. İlgili ülke veya işlem bakımından yaptırım, ambargo ya da ihracat kontrolü kısıtlamalarının bulunması, belirli ürünlerin ticaretini sınırlayabilir. Bu nedenle sözleşme öncesinde ürünün, müşterinin ve nihai kullanımın ilgili düzenlemeler açısından kontrol edilmesi gerekir.

Türk ihracatçıları açısından Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründeki temel risk, yalnızca fiyat rekabeti değil, pazara erişim koşullarının karmaşıklığı ve tedarikçi olarak kabul edilme sürecidir. Firmaların hedef müşterileri önceden belirlemesi, gerekli kalite belgelerini ve teknik referanslarını hazırlaması, ihracat kontrolü gerekliliklerini doğrulaması ve Fransız ana yüklenicilerle uzun vadeli ilişkiler kurması önem taşımaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için doğrudan büyük kamu ihalelerine yönelmeden önce, uygun Fransız üreticilerle alt yüklenicilik veya uzmanlaşmış parça tedariki üzerinden iş birliği geliştirmek, pazara giriş risklerini yönetmeye yardımcı olabilir.

7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Fransa savunma sanayii ve havacılık sektöründe ihracatın artırılması için Türk firmalarının hedef müşteri gruplarını doğru belirlemesi, teknik yeterliliklerini belgelendirmesi ve Fransız şirketlerinin tedarik zincirlerine yönelik uzun vadeli bir pazara giriş stratejisi oluşturması önem taşımaktadır. Sektörün yüksek kalite, güvenlik ve izlenebilirlik gereklilikleri dikkate alındığında, yalnızca fiyat avantajına dayalı bir ihracat yaklaşımı yeterli olmayacaktır. Firmaların üretim kapasitesi, teslimat güvenilirliği, teknik destek kabiliyeti ve mevzuata uyum konularında da rekabetçi olmaları gerekmektedir. İhracatın artırılması amacıyla firmalara yönelik başlıca öneriler şunlardır:

Hedef ürün ve müşteri gruplarının belirlenmesi: Firmalar, Fransa pazarına sunabilecekleri ürünleri ve teknik yetkinliklerini değerlendirerek öncelikli ürün gruplarını belirlemelidir. Havacılık parçaları, hassas mekanik bileşenler, elektronik sistemler, bakım ekipmanları ve mühendislik hizmetleri gibi alanlarda potansiyel müşteriler araştırılmalı; ürünün teknik özellikleri ile alıcının ihtiyaçları karşılaştırılmalıdır.

Fransız ana yüklenicilerle doğrudan temas kurulması: Airbus, Safran, Thales, Dassault Aviation ve diğer büyük üreticilerin tedarikçi başvuru süreçleri takip edilmelidir. Firmalar, potansiyel müşterilere yalnızca genel tanıtım sunmak yerine üretim kabiliyeti, kalite belgeleri, teknik referanslar, kapasite

ve teslimat sürelerini içeren profesyonel tedarikçi dosyaları hazırlamalıdır. Alt yüklenicilik ilişkileri, özellikle büyük kamu ihalelerine doğrudan katılmak için yeterli kapasitesi bulunmayan firmalar açısından değerlendirilebilir.

Kalite standartları ve teknik belgelendirmeye yatırım yapılması: Hedef müşteri ve ürün grubuna göre EN 9100, EN 9110, EN 9120 veya ilgili AQAP gereklilikleri incelenmelidir. Her sertifikanın her firma için zorunlu olmadığı göz önünde bulundurularak, belgelendirme yatırımları potansiyel müşterilerin şartları doğrultusunda planlanmalıdır. Ürün izlenebilirliği, konfigürasyon yönetimi ve kalite kontrol süreçlerinin güçlendirilmesi, tedarikçi olarak kabul edilme ihtimalini artırabilir.

Sektörel fuarlara ve B2B etkinliklerine katılım: Eurosatory, Paris Air Show, Euronaval ve Aeromart Toulouse gibi etkinlikler, Fransız üreticilerle ve potansiyel iş ortaklarıyla doğrudan iletişim kurulması açısından değerlendirilebilir. Katılım öncesinde hedef şirketlerle toplantılar planlanması, ürün kataloglarının Fransızca ve İngilizce hazırlanması ve fuar sonrasında görüşmelerin sistematik biçimde takip edilmesi önerilir.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler için iş birliği modellerinin geliştirilmesi: Fransız şirketleriyle ortak üretim, teknoloji geliştirme, mühendislik hizmeti veya belirli parçaların tedariki alanlarında iş birliği yapılabilir. Yerel bir ortakla çalışmak, müşteri beklentilerinin anlaşılmasını ve tedarikçi değerlendirme süreçlerinin yönetilmesini kolaylaştırabilir. Bununla birlikte, ortaklık yapısı belirlenirken fikrî mülkiyet, ihracat kontrolü ve sözleşme sorumlulukları açıkça düzenlenmelidir.

İhracat kontrolü ve mevzuat uyumunun önceden değerlendirilmesi: Ürünlerin askerî malzeme, çift kullanımlı ürün veya sivil havacılık ürünü olarak sınıflandırılması; gerekli lisans, izin ve son kullanıcı belgelerinin belirlenmesi önemlidir. İzin süreçlerinin teklif ve teslimat takvimine dâhil edilmesi, sonradan ortaya çıkabilecek gecikme ve maliyet risklerini azaltabilir.

Tedarik sürekliliği ve finansal dayanıklılığın güçlendirilmesi: Fransız havacılık tedarik zincirinde üretim hacimlerinin artmasıyla birlikte kapasite, finansman ve nitelikli iş gücü ihtiyacı önem kazanmaktadır. Türkiye'den ihracat yapacak firmalar, sipariş artışlarına cevap verebilecek üretim planlaması oluşturmalı; stok yönetimi, alternatif hammadde kaynakları, teslimat performansı ve satış sonrası destek süreçlerini geliştirmelidir. Fransa Ekonomi Bakanlığının 2025 tarihli araştırması da havacılık alt yüklenicilerinin finansman ve işe alım alanlarında karşılaştığı zorluklara dikkat çekmektedir.

Kurumsal tanıtım ve dijital görünürlüğün artırılması: Firmaların Fransızca ve İngilizce internet siteleri, teknik ürün katalogları, sertifika bilgileri ve referans projeleri güncel tutulmalıdır. Ürünlerin teknik özellikleri, üretim toleransları, kapasite ve kalite kontrol süreçleri açık biçimde sunulmalı; hedef müşterilere yönelik doğrudan ve düzenli iş geliştirme çalışmaları yürütülmelidir.

Sektörel kuruluşlardan ve destek mekanizmalarından yararlanılması: GIFAS, GICAT ve GICAN gibi Fransız sektörel kuruluşları ile ticaret odaları ve ilgili iş geliştirme ağları, pazarın ve potansiyel iş ortaklarının tanınmasına katkı sağlayabilir. Fransız Savunma Bakanlığının DGA bünyesindeki şirket destek mekanizmaları da savunma sektöründeki firmalara yönelik bilgi ve destek imkânları sunmaktadır. Ancak bu programların önemli bir bölümü Fransız savunma sanayii ekosistemindeki şirketlere yöneliktir; Türk firmalarının doğrudan yararlanabileceği destekler ayrıca doğrulanmalıdır.

8. Genel Değerlendirme

Fransa savunma sanayii ve havacılık-uzay sektörü, yüksek teknolojiye dayalı üretim yapısı, uluslararası ticaret hacmi ve gelişmiş sanayi altyapısıyla Türk ihracatçıları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Sektörde uçaklar, helikopterler, İHA'lar, hava aracı parçaları, iniş takımları, radar sistemleri ve seyrüsefer cihazları gibi farklı ürün grupları öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, pazara giriş sürecinde teknik standartlar, sertifikasyon, kamu alımları ve sektörel tedarik zincirlerine erişim gibi unsurların dikkate alınması gerekmektedir.

2025 yılı dış ticaret verileri, Fransa'nın sektördeki ithalatının önemli ölçüde belirli tedarikçi ülkelerde yoğunlaştığını göstermektedir. Almanya ve ABD başlıca ithalat kaynakları arasında yer alırken, ihracatta da Almanya ve ABD öne çıkmaktadır. Türkiye'nin Fransa'nın ihracat pazarları arasındaki konumu ve iki ülke arasındaki mevcut ticaret ilişkileri, sektörel iş birliğinin geliştirilmesi bakımından bir zemin oluşturmaktadır. Türkiye'den Fransa'ya yapılan ihracatın toplam değeri 2023 yılında 41.517 bin avrodan 2025 yılında 76.086 bin avroya yükselmiştir. Bu artış, incelenen dönemde ihracatın genel olarak geliştiğine işaret etmektedir.

Ürün bazında değerlendirildiğinde, Türkiye'nin Fransa'ya ihracatında av tüfeği fişek parçaları ve saçmalar, yivsiz av ve spor tüfekleri ile uçak, helikopter ve İHA parçaları öne çıkmaktadır. Fransa'nın Türkiye'den ithalat yaptığı bazı havacılık ürünlerinde Türkiye'nin payının sınırlı olması, mevcut ticari ilişkilerin geliştirilebileceği alanlar bulunduğunu göstermektedir. Ancak bu potansiyelin somut ihracat sonuçlarına dönüşmesi; ürünlerin teknik gerekliliklere uygunluğuna, gerekli izin ve sertifikaların alınmasına, güvenilir yerel ortaklarla bağlantı kurulmasına ve tedarikçi kabul süreçlerinin tamamlanmasına bağlıdır.

Sonuç olarak, Fransa pazarında kalıcı başarı sağlamak için Türk firmalarının sektörel fuarlara ve iş ağlarına katılması, GIFAS, GICAT ve GICAN gibi kuruluşlarla ilişkiler geliştirmesi, Fransız firmalarının tedarik zincirlerine yönelik hedefli çalışmalar yürütmesi ve ürün bazlı pazar analizlerini derinleştirmesi önem taşımaktadır. Özellikle havacılık parçaları ve teknik bileşenler gibi mevcut ticaretin bulunduğu alanlarda rekabet gücünün artırılması, Fransa ile sektörel ticaretin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

9. Yararlı Adresler

Resmi Gazete

Journal officiel de l'Union européenne

https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=fr

Journal officiel de la République française (JORF)

https://www.legifrance.gouv.fr/

Müşavirlik Raporları:

https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/fransa/raporlar/musavirlik-raporlari

Firma Bilgilerinin Sorgulanabileceği Siteler

https://annuaire-entreprises.data.gouv.fr/

https://www.infogreffe.fr/

https://www.societe.com/

https://www.pappers.fr/

https://entreprises.lefigaro.fr/

10. Kaynakça

1. Avrupa Birliği Resmi Gazetesi - https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?lang=fr
2. Avrupa Komisyonu İnternet Sitesi - https://commission.europa.eu/index_en
3. Avrupa Komisyonu Ticaret Politikaları İnternet Sitesi (Trade and Economic Security) - https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions_en
4. Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği İnternet Sitesi (Taxation and Customs Union) - https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en
5. Fransa Ekonomi ve Finans Bakanlığı İnternet Sitesi - https://www.entreprises.gouv.fr/
6. Fransa Gümrük İdaresi İnternet Sitesi - https://www.douane.gouv.fr/
7. Fransa Resmi Gazetesi - https://www.legifrance.gouv.fr/
8. Kompass Veri Tabanı - https://fr.kompass.com/
9. Le Kiosque Veri Tabanı - https://lekiosque.finances.gouv.fr/Default.asp
10. Statista Veri Tabanı - https://fr.statista.com/
11. Trademap Veri Tabanı - https://www.trademap.org/
12. GIFAS - Fransa Havacılık ve Uzay Sanayii Birliği (Groupement des Industries Françaises Aéronautiques et Spatiales) - https://gifas.fr/
13. GICAT - Fransa Kara Savunma ve Güvenlik Sanayii Birliği (Groupement des Industries Françaises de Défense et de Sécurité Terrestres et Aéroterrestres) - https://gicat.com/
14. GICAN - Fransa Denizcilik ve Deniz Savunma Sanayii Birliği (Groupement des Industries de Construction et Activités Navales) - https://www.gican.fr/
15. Aerospace Valley - Havacılık, Uzay ve İHA Sektörel Kümelenmesi - https://www.aerospace-valley.com/
16. Fransa Silahlanma Genel Müdürlüğü (Direction générale de l'armement - DGA) - https://www.defense.gouv.fr/dga
17. Business France - Havacılık ve Uzay Sektörü İnternet Sitesi - https://www.businessfrance.fr/en/invest-in-france/key-sectors/aerospace